

Република Србија
**РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА
СТАТИСТИКУ**

06Број: 010-989
Датум: 25 SEP 2026
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 25.09.2026

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03	050-2948/26		

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД
Трг Николе Пашића 13

ПРЕДМЕТ: Достава Извештаја о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године

Одредбама чл. 24. став 1. Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 109/25), прописано је да Републички завод за статистику, у сарадњи са Народном банком Србије и осталим одговорним произвођачима званичне статистике, припрема Извештај о реализацији Програма, који доставља Народној скупштини на разматрање и одлучивање.

С тим у вези, у прилогу достављамо Извештај о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године, са којим се сагласио Национални координациони одбор званичне статистике Републике Србије, координационо тело Система званичне статистике, које чине одговорни произвођачи званичне статистике, ради разматрања и одлучивања у складу са чл. 8. став 1. Закона о народној скупштини (Сл. гласник РС бр. 9/10, 108/13 - др. закон), и члана 238. Пословника о раду Народна скупштине (Сл. гласник РС бр. 52/10, 13/11, званично пречишћен текст: 20/12).

Контакт особа: Јелена Живковић, руководилац Групе за правне и имовинске поступке, адреса електронске поште: jelena.n.zivkovic@stat.gov.rs; контакт телефон: 011/2422029.

Прилог: Извештај о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године

Бранко Јосиповић, в. д. директора

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Републички завод за статистику

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ
ПРОГРАМА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ
У ПЕРИОДУ ОД 2021. ДО 2025. ГОДИНЕ

Београд, август 2026.

САДРЖАЈ

I. УВОД	3
II. РЕАЛИЗАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ У ПЕРИОДУ ОД 2021. ДО 2025. ГОДИНЕ.....	4
1. ЗВАНИЧНА СТАТИСТИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	4
2. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ, МИСИЈА И ВИЗИЈА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ.....	5
3. РЕАЛИЗАЦИЈА ОСНОВНИХ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА	6
3.1. Завршетак потпуне хармонизације статистичких стандарда и праксе са Европским статистичким системом и Европском унијом	6
3.2. Унапређење квалитета резултата званичне статистике уз обезбеђивање високог степена међународне упоредивости	7
3.3. Обезбеђивање независности званичне статистике и унапређење координације унутар система званичне статистике	9
3.4. Развој Система подршке одлучивању и других модерних информационих решења прилагођених потребама различитих врста корисника	10
3.5. Обезбеђивање одговарајућих ресурса за функционисање и развој система званичне статистике	11
III. РЕАЛИЗАЦИЈА ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ РАЗВОЈА ПО ОБЛАСТИМА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ У ПЕРИОДУ ОД 2021. ДО 2025. ГОДИНЕ.....	13
ДЕМОГРАФСKE И ДРУШТВЕНЕ СТАТИСТИКЕ	13
1. Становништво	13
2. Тржиште рада	15
3. Образовање	16
4. Здравље	17
5. Расподела прихода и услови живота	18
6. Социјална заштита	18
7. Криминалитет и правосуђе	19
8. Култура.....	20
ЕКОНОМСКЕ СТАТИСТИКЕ.....	22
1. Макроекономија	22
2. Статистика државних финансија и монетарна и финансијска статистика.....	23
3. Пословне статистике	24
4. Међународна трговина и платни биланс	27
5. Статистика платног система.....	28
6. Цене	28
СЕКТОРСКЕ СТАТИСТИКЕ.....	29
1. Пољопривреда	29
2. Успостављање FADN система – Систем рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима Републике Србије	30
3. Шумарство	30
4. Рибарство	30
5. Органска производња.....	30
6. Агроеколошка статистика	31
7. Енергетика.....	31
8. Саобраћај.....	32
9. Туризам	34
10. Наука, технологија и иновације	35
11. Ванредни догађаји и ванредне ситуације	35
СТАТИСТИКА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СТАТИСТИКЕ КОЈЕ ОБУХВАТАЈУ ВИШЕ ОБЛАСТИ	37
1. Животна средина	37
2. Географски информациони систем	39
3. Статистика одрживог развоја	40
4. Статистика полова.....	40
5. Статистика омладине	40

IV. РЕАЛИЗАЦИЈА ИНФРАСТРУКТУРНИХ И РАЗВОЈНИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ СЕ НЕ СВРСТАВАЈУ У ОДРЕЂЕНЕ ОБЛАСТИ	41
МЕТОДОЛОГИЈА ПРИКУПЉАЊА, ОБРАДЕ, ДИСЕМИНАЦИЈЕ И АНАЛИЗЕ ПОДАТАКА	41
1. Метаподаци	41
2. Класификације	42
3. Регистри	42
4. Методологија узорка	43
5. Анализа временских серија	44
6. Базе података	45
7. Информисање и дисеминација	45
СТРАТЕШКА И УПРАВЉАЧКА ПИТАЊА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ	46
1. Законодавни оквир	46
2. Координација статистичког система	46
3. Управљање квалитетом	47
4. ИТ инфраструктура	48
5. Међународна статистичка сарадња	48
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ	51
I. ПРАВНИ ОСНОВ	51
II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ	51
III. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ АКТА	51

I. УВОД

Одлуку о Програму званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 24/21 – у даљем тексту: Програм), Народна скупштина Републике Србије усвојила је на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09). У складу са Програмом Влада Републике Србије је донела одговарајуће уредбе о утврђивању годишњих планова, за сваку календарску годину посебно. Програм је дефинисао активности усмерене на усклађивање статистичких истраживања и индикатора са међународним стандардима, пре свега стандардима Европског статистичког система и Европске уније, као и активности усмерене ка обезбеђивању квалитетних, поузданих, правовремених и лако доступних статистичких података за широк круг корисника. Саставни део Програма, била је и Стратегија развоја званичне статистике у Републици Србији за период од 2021. до 2025. Године, која је дефинисала визију и мисију званичне статистике и основне стратешке циљеве бржег развоја званичне статистике у правцу хармонизације методологија, стандарда и добре статистичке праксе, као и основу за добијање најзначајнијих статистичких показатеља и повећање њихове упоредивости са статистичким подацима европских и других земаља.

Током периода реализације Програма донет је нови Закон о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 109/2025), који је ступио на снагу 12. децембра 2025. године и којим је, између осталог, прописано да Републички завод за статистику (у даљем тексту: РЗС), у сарадњи са Народном банком Србије и осталим одговорним произвођачима званичне статистике, припрема Извештај о реализацији Програма и доставља га Народној скупштини на разматрање и одлучивање.

Извештај је припремљен у складу са наведеном законском обавезом и представља преглед степена реализације циљева, активности и очекиваних резултата утврђених Програмом званичне статистике за период од 2021. до 2025. године.

1. ЗВАНИЧНА СТАТИСТИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Званична статистика представља квантитативне и квалитативне, агрегиране и репрезентативне податке и информације које описују економске, демографске и друштвене појаве и појаве из области радне и животне средине, у складу са прописима којима се уређује званична статистика и међународним статистичким стандардима. Најважнији задатак званичне статистике јесте да пружи реалну слику друштвених и економских кретања у земљи и да обезбеди поуздану основу за анализу и доношење одлука на разним нивоима друштва, од државне управе и других институција, преко пословних субјеката, све до заинтересованих грађана. Основне вредности званичне статистике, поред осталог, произлазе и из документа донетих од стране Уједињених нација (Основни принципи званичне статистике) и Европске комисије (Кодекс праксе европске статистике).

Усаглашавање званичне статистике са међународним статистичким стандардима, класификацијама и методологијама, као и прихватање добре статистичке праксе других земаља, саставни су део интензивних активности Републике Србије у оквиру процеса приступања Европској унији, односно процеса стабилизације и придруживања и процеса приступних преговора. У том смислу, обезбеђивање квалитетних и међународно упоредивих показатеља и остваривање хармонизације са статистичким стандардима, пре свега Европског статистичког система, у периоду на који се односио петогодишњи статистички програм, представљали су основна стратешка опредељења система званичне статистике Републике Србије.

Имајући у виду значај званичне статистике, Република Србија је, уз подршку Европске уније, уложила значајне напоре у правцу прилагођавања нашег статистичког система међународним стандардима. Развој званичне статистике повезан је и са процесом приступања ЕУ, односно са критеријумом способности преузимања обавеза из чланства у ЕУ (Поглавље 18 – Статистика), као и са праћењем показатеља испуњавања економских критеријума за чланство и преговорима у оквиру тог процеса. Поред тога, обавезе званичне статистике произилазе и из односа са другим међународним институцијама, као што су Уједињене нације и њене организације, Међународни монетарни фонд, Светска банка, OECD и др.

Полазећи од препорука Уједињених нација и Европске уније, утврђен је правни, институционални и програмски оквир за прикупљање, производњу и дисеминацију података и информација и организацију система званичне статистике. Систем званичне статистике Републике Србије чине Републички завод за статистику, као главни координатор система, Народна банка Србије, као и остали одговорни произвођачи званичне статистике наведени у Програму.

Републички завод за статистику је, у складу са Законом, главни произвођач и дисеминатор података, одговорни стручни носилац, организатор и координатор система званичне статистике и представља званичну статистику Републике Србије у међународном статистичком систему.

У реализацији Програма, осим Републичког завода за статистику, Народне банке Србије и Градске управе Града Београда - за територију Града Београда, учествовали су следећи остали одговорни произвођачи званичне статистике:

1. Министарство финансија;
2. Министарство унутрашњих послова;
3. Министарство правде;

4. Републичко јавно тужилаштво;
5. Министарство здравља;
6. Институт за јавно здравље Србије;
7. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
8. Министарство заштите животне средине;
9. Агенција за заштиту животне средине;
10. Завод за заштиту природе Србије;
11. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;
12. Републички завод за социјалну заштиту;
13. Национална служба за запошљавање;
14. Министарство просвете, науке и технолошког развоја;
15. Завод за проучавање културног развитка;
16. Народна библиотека Србије;
17. Министарство привреде;
18. Министарство рударства и енергетике;
19. Министарство омладине и спорта;
20. Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије;
21. Републички геодетски завод;
22. Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање;
23. Републички фонд за здравствено осигурање.

Посебно место у систему званичне статистике има Савет за статистику Републике Србије, чија је улога дефинисана Законом, а који је учествовао у изради и усвајању предлога програма и других стратешких докумената, као и у праћењу њихове реализације.

2. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ, МИСИЈА И ВИЗИЈА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ

Стратегија развоја званичне статистике у Републици Србији за период од 2021. до 2025. године дефинисала је основне активности, мисију и визију званичне статистике.

Основне активности званичне статистике односе се на:

- прикупљање и обраду података и производњу и дисеминацију резултата званичне статистике високог квалитета и широке доступности свим корисницима;
- очување и јачање позиције и стручне независности званичне статистике;
- јачање поверења у званичну статистику, како давалаца података тако и корисника резултата званичне статистике и
- активну међународну сарадњу и учешће у раду релевантних домаћих и међународних институција.

Основна мисија званичне статистике, дефинисана Стратегијом развоја званичне статистике у Републици Србији за период од 2021. до 2025. године, јесте обезбеђивање релевантних, непристрасних, поузданих, правовремених и међународно упоредивих показатеља, резултата и информација званичне статистике. Координација одговорних произвођача званичне статистике и активно учешће у међународној статистичкој сарадњи омогућавају да објављени резултати званичне статистике задовоље потребе доносилаца одлука, истраживача и других корисника и да ти резултати буду основ за праћење и усмеравање политика у области економије и друштва,

као и политика повезаних са процесом придруживања Републике Србије ЕУ. Прикупљање и обрада података и производња и дисеминација резултата званичне статистике врши се уз неопходно коришћење методолошких и организационих знања, статистичких стандарда, модерне технологије, унапређење производних процеса, оптимално коришћење ресурса, заштиту статистичке поверљивости, умерено оптерећење давалаца података и доступност података свим корисницима под истим условима.

Визија званичне статистике за наведени период дефинисана је на следећи начин:

Систем званичне статистике Републике Србије, јачањем стручних и инфраструктурних капацитета и усвајањем и применом најбоље статистичке праксе, треба да постигне висок степен усклађености са међународним статистичким стандардима, као и висок ниво квалитета објављених статистичких података и стеченог поверења давалаца и корисника података.

Остваривање дате мисије и визије званичне статистике заснивало се на:

- квалитету произведених и објављених резултата и информација званичне статистике, уз примену најбољих међународних искустава у погледу метода прикупљања, обраде и дисеминације података, те на примени начела ефикасности, усмерености према корисницима и сталном унапређењу људских потенцијала;
- међусобном поверењу свих учесника у статистичком систему, односно корисника података, давалаца података и произвођача званичне статистике и
- сталној сарадњи произвођача званичне статистике у земљи и иностранству.

3. РЕАЛИЗАЦИЈА ОСНОВНИХ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА

Програмски период 2021–2025. обележен је реализацијом кључних циљева који су суштински модернизовали систем званичне статистике и поставили темеље за развој савремене, кориснички оријентисане статистике. Наредни преглед сумира најзначајнија достигнућа по стратешким циљевима, са фокусом на усклађивање и пуну интеграцију са Европским статистичким системом (ЕСС), јачање квалитета и међународне упоредивости резултата, координацију унутар националног статистичког система, дигиталну трансформацију модерних решења за дисеминацију и аналитику, као и на обезбеђивање ресурса за одржив развој званичне статистике. Ови резултати директно потврђују стратешки потенцијал РЗС-а и спремност националног статистичког система да пружи правовремене и квалитетне одговоре на комплексне друштвене и економске изазове и обезбеди поуздане податке за доносиоце одлука.

3.1. Завршетак потпуне хармонизације статистичких стандарда и праксе са Европским статистичким системом и Европском унијом

Свеобухватан процес хармонизације домаћег статистичког система са Европским статистичким системом (ЕСС) подразумева унапређење квалитета статистичких процеса и података уз максимално коришћење и модернизацију информатичко-комуникационих технологија, статистичко праћење феномена глобализације са економског и финансијског аспекта, рационализацију трошкова прикупљања података и смањење оптерећења давалаца података, односно интензивније коришћење административних извора и обезбеђење квалитетних и правовремених статистичких индикатора неопходних за доношење одлука и успешно управљање економијом. У периоду 2021–2025. године РЗС је остварио високу усклађеност са регулаторним оквиром Европске уније у готово свим областима статистике, а као резултат хармонизације, повећана је међународна упоредивост података Републике Србије. Статистички показатељи Србије сада се у већој мери ослањају на хармонизоване методологије, чиме је осигурана доследност, упоредивост и транспарентност.

Извршено је усклађивање са Уредбом ЕУ о *краткорочним пословним статистикама*, што је подразумевало модернизацију методологије краткорочних индикатора, промене базних година, ревизије временских серија и унапређене процедуре сезонског прилагођавања.

Хармонизација статистике пољопривреде спроведена је у складу са најновијим ЕУ регулативама, укључујући захтеве SAIO уредбе, посебно у области података о пестицидима, нутријентима, сточарству и биљним културама. Сарадња са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде (МПШВ) је интензивнија тако да се статистика пољопривреде све више ослања на административне изворе података и различите евиденције МПШВ и других институција. Започета је ревизија података статистике шумарства на бази евиденција и обрачуна МПШВ-Управа за шуме.

Енергетска статистика је такође унапређена у складу са захтевима Евростата и Уредбом о енергетским билансима, уз редовну доставу годишњих и месечних података.

Током 2025. године започете су активности на успостављању *Статистичког популационог регистра*, у оквиру Пројекта ИПА 2022 – „EU4SORS Development of modern statistical system“. Поред тога што ће служити као ажуран оквир за избор узорка за редовна статистичка истраживања, овај регистар ће значајно допринети смањењу оптерећености давалаца података и укупних трошкова добијања појединих статистичких показатеља из области становништва. Поред тога, утицаће на превазилажење недостатака појединих обавезних пописних података у административним изворима, у складу са међународним препорукама које наглашавају успостављање Статистичког популационог регистра као основног предуслова за постепени прелазак са традиционалног пописа на попис на бази регистра.

Крајем септембра 2021. године завршена је имплементација последњег од шест Европских *економских рачуна животне средине* према Уредби ЕУ бр. 691/2011. о европским економским рачунима животне средине и њеној измени број 538/2014.

Спроведене су планиране активности на увођењу годишњег истраживања о *спољним миграцијама*, као део процеса хармонизације статистичких стандарда и праксе са Европским статистичким системом и Европском унијом. Овај процес, у 2025. години, резултирао је публикавањем података за Републику Србију о имиграцији и емиграцији странаца за период 2013–2023. године.

Спровођењем процеса хармонизације, значајно је унапређена међународна упоредивост статистичких података Републике Србије у односу на државе чланице Европске уније и земље кандидате. Применом усклађених методолошких оквира, осигурани су виши стандарди доследности и транспарентности статистичких показатеља, чиме је потврђена њихова поузданост у међународном контексту.

■ 3.2. Унапређење квалитета резултата званичне статистике уз обезбеђивање високог степена међународне упоредивости

Активности у програмском периоду биле су усмерене на систематско унапређење квалитета резултата званичне статистике уз јачање упоредивости и кохерентности података. Усклађивање са принципима ЕСС и примена хармонизованих методологија праћени су развојем метаподатака и извештаја о квалитету, што обезбеђује транспарентност и поуздану међународну интерпретацију и поређење резултата. Развој и примена система управљања квалитетом одвијали су се кроз унапређење референтних метаподатака, израду нових методолошких објашњења, спровођење детаљне документације статистичких процеса и увођење стандардизованих извештаја о квалитету. Систем РЗМЕТА развијан је у складу са међународним стандардима SIMS 2.0 и SDMX 2.1, а током програмског периода израђено је више од 270 сетова референтних метаподатака и више од 200 извештаја о квалитету. Систем за дисеминацију података (StatData) континуирано се унапређује у складу са принципима Кодекса

практике за дисеминацију званичне статистике, развојем нових технологија и потребама корисника. Централно место овог система је Статистичка (дисеминациона) база података која се свакодневно одржава и унапређује. У периоду 2021–2025. отворено је 660 нових индикатора, од чега 162 за праћење Циљева одрживог развоја (ЦОР). У оквиру система настављено је мапирање скупова података према Евростатовој SDMX структури, чиме је успостављен аутоматизован процес генерисања скупова података за слање Евростату у складу са Збирком статистичких захтева (Statistical requirements compendium) коју годишње објављује Евростат.

Дисеминациони систем статистичких података модернизован је кроз значајно проширење базе показатеља, побољшање визуелизације, увођење нових АПИ сервиса, модернизацију тематских портала и аутоматизацију процеса генерисања саопштења. Ови напори допринели су већој транспарентности, доступности и лакшој употребљивости статистичких резултата од стране стручне и опште јавности.

У циљу дефинисања стратификације и алокације узорка домаћинстава, ради се на увођењу пакета R2BEAT базираног на програмску језику R. За израчунавање стандардних грешака за оцене параметара, које су добијене израчунавањем пондера у софтверу SAS, уведена је примена пакета ReGenesees у програмском језику R.

Примена савремених методолошких алата омогућава унапређење поузданости статистичких оцена и представља важан предуслов за упоредивост резултата кроз време и у међународном контексту. У оквиру краткорочних пословних статистика редовно су реализована истраживања, објављивани су резултати у дисеминационој бази на сајту Републичког завода за статистику и достављани подаци Евростату преко Едамиса. Обављано је стално усклађивање са новим регулативама ЕУ, усклађивање базних година, ревизија серија података и коришћење нових административних извора. Током петогодишњег периода, у области индустрије, повећана је достава података од стране извештајних јединица путем web уноса, што знатно смањује трошкове истраживања. Израђена је Номенклатура за годишње истраживање индустрије за 2025. према новој класификацији делатности – NACE rev.2.1. Статистика енергетике редовно је радила национални годишњи енергетски биланс. Сви биланси су урађени по принципима Евростатовог концепта структуре биланса, који је на снази од јануара 2019. године. За референтну 2024. годину, први пут је попуњен и послат Евростату и осталим институцијама, Годишњи упитник за водоник. У области туризма извршено је обезбеђивање основних месечних показатеља о туристичком промету у комерцијалном смештају (број долазака и ноћења домаћих и страних туриста), а од 2022. године у потпуности је успостављено коришћење административног извора података, Централног информационог система у области угоститељства и туризма (Е-туриста). Дошло је до прилагођавања структурних пословних статистика променама у ЕСС у овој области, примена уредбе о европској пословној статистици – EBS уредба; унапређен је обухват извештајних јединица у истраживању СБС, укључивањем дела предузетника који подносе годишњи финансијски извештај; урађен је обрачун недостајућих СБС индикатора који се односе на запосленост, набавке и залихе, на основу података из других статистичких истраживања у РЗС-у и административних извора. Реализоване су планиране активности за истраживања животне средине. Резултати истраживања се објављују у саопштењима према Календару објављивања и достављају Евростату према дефинисаним роковима. Реализован је Попис пољопривреде 2023, у складу са Законом о Попису пољопривреде 2023. године („Службени гласник РС“, бр. 76/21) и у оквиру пројекта претприступних фондова Европске уније IPA 2018 (Instrument Pre-accession Assistance 2018). Примењени инструменти, обухват, обележја и стандардизација концепата и дефиниција у складу су са Светским програмом Пописа пољопривреде 2020. (ФАО, УН) и Уредбом Европског парламента и Савета о обједињеној статистици пољопривредних газдинстава (Regulation [EC] No 2018/1091 of the European parliament and of the Council of 18. July 2018, on integrated farm statistics) и методологијом Евростата, чиме је обезбеђена међународна упоредивост добијених резултата. У посматраном периоду статистика пољопривреде и шумарства наставља са

применом система управљања квалитетом тј. израду референтних метаподатака и извештаја о квалитету (РЗСМЕТА), унапређењем квантитета, квалитета и доступности референтних метаподатака и извештаја о квалитету, за националне потребе и потребе Евростата. У области статистике саобраћаја спроведене су интензивне активности на увођењу новог истраживања о теретном друмском саобраћају возилима носивости изнад 3,5 тона у оквиру IPA 2022 – Transport statistics пројекта. Извршена је ревизија и допуна података за период од 2013. – 2023. За анкету о радној снази услед примене нове методологије 2021, извршена је ревизија кључних индикатора, прописаних од стране Евростата, за период 2010-2020, ради упоредивости података. У оквиру ИПА пројекта, у 2022. години спроведен је APC ad hoc модул „Вештине у раду“, а у 2025. години APC модул „Усклађивање посла и породичног живота“.

■ 3.3. Обезбеђивање независности званичне статистике и унапређење координације унутар система званичне статистике

Институционална независност и координација представљају темељне предуслове за кредибилитет статистичког система. У периоду 2021–2025. године РЗС је спровео активности усмерене на јачање своје улоге као централног координатора статистичког система Републике Србије.

У оквиру активности на успостављању *система статистичких метаподатака* настављен је рад на развоју система структурних метаподатака националног статистичког система, као и система за интеграцију административних извора који се користе у спровођењу статистичких активности. Развојем нових и унапређењем квалитета постојећих административних регистара у Републици Србији створени су предуслови за производњу поузданијих и квалитетнијих резултата званичне статистике у свим статистичким областима.

У циљу унапређења праћења, транспарентности и оперативне ефикасности у управљању међуинституционалном сарадњом, као и обезбеђивања дугорочне одрживости коришћења административних података у званичној статистици, средином 2025. године започете су активности на успостављању интегрисане платформе — *Статистичког информационог система о метаподацима и међуинституционалним односима (SIMRIS)* идентификовано је као кључни развојни приоритет. SIMRIS је конципиран као централни институционални регистар у оквиру националног статистичког система, дизајниран да подржи структурирано управљање односима између институција, административних извора података и статистичких активности. Интеграцијом са системом структурних метаподатака, SIMRIS ће обезбедити хармонизован оквир за повезивање административних извора података са статистичким активностима и благовремену производњу статистичких индикатора. На тај начин систем доприноси јачању институционалног управљања, кроз успостављање структурираног оквира за координацију, праћење и надзор односа са партнерским институцијама у оквиру националног статистичког система.

Споразумом о сарадњи бр. 404-842 од 11.08.2007. између МПШВ и РЗС-а, који је допуњен анексима за сваку посебну област и потребу је обезбеђен континуитет и квалитет сарадње на обезбеђивању јединствених података за потребе статистике пољопривреде и шумарства који ће задовољити националне и међународне потребе. Последњим Анексом из 2023. је обезбеђено преузимање података Регистра пољопривредних газдинстава МПШВ ради потреба ажурирања Статистичког регистра пољопривредних газдинстава (СРПГ) и валидације добијених резултата у Попису пољопривреде 2023, у складу са законом.

За потребе спровођења демографских истраживања и статистике здравства, у периоду 2021–2025. године, потписани су споразуми о сарадњи са Министарством унутрашњих послова и Институту за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“. Ови споразуми дефинишу права и обавезе уговорних страна, као и садржај података за размену, који су од интереса за производњу званичне статистике.

■ 3.4. Развој Система подршке одлучивању и других модерних информационих решења прилагођених потребама различитих врста корисника

У извештајном периоду постављене су институционалне, методолошке и техничке основе за успостављање Система подршке одлучивању на националном и локалном нивоу, као и у области тржишта рада. Кроз систематску анализу индикатора, развој база података, укључивање корисника, примену напредних аналитичких алата и успостављање партнерске сарадње са институцијама, створени су предуслови за постепени прелазак са концептуалне фазе на оперативну имплементацију система. Овим активностима Републички завод за статистику систематски реализује стратешко опредељење за модернизацију статистичког система и увођење иновативних, кориснички оријентисаних решења у процес подршке доношењу одлука, а у циљу интеграције различитих статистичких и административних индикатора у јединствен аналитички оквир, који омогућава јасно и благовремено сагледавање економских и друштвених кретања, укључујући развој водећих, композитних и прогностичких индикатора, као и nowcasting процене БДП-а.

С тим у вези, оквиру ИПА 2022 пројекта „EU4SORS – Development of modern statistical system“, реализоване су следеће активности:

а) Успостављање институционалних и методолошких основа DMSS-а

У оквиру компоненте 1 пројекта, која се односи на развој DMSS-а, постављени су темељи за успостављање система на националном нивоу (DMSS-NL), локалном нивоу (DMSS-LL) и у области тржишта рада (DMSS-LMIS). На националном нивоу спроведена је свеобухватна анализа постојећих индикатора и извора података („as-is“ анализа), обухватајући различите статистичке домене (национални рачуни, цене, индустрија, пољопривреда, образовање, енергетика, спољна трговина и др.). Формирана је свеобухватна база доступних индикатора која представља полазну основу за даљи развој композитних и водећих индикатора, у складу са концептом дефинисаним у програмском документу. Организована је и професионална радионица са више од 120 представника министарстава, јавних институција, академске заједнице и привреде, што је омогућило директно укључивање корисника у дефинисање приоритета, идентификацију недостајућих индикатора и потреба у процесу доношења одлука. На овај начин је остварен кључни принцип система – оријентисаност ка кориснику и партнерски приступ.

б) Развој аналитичке и ИТ инфраструктуре

Дефинисана је архитектура базе података (data warehouse/data lake приступ), започета је израда базе за DMSS-NL и DMSS-LL, развијени су прототипи извештаја и аналитичких приказа (Power BI окружење), тестирана је интеграција са Microsoft Fabric платформом и покренуте су активности на развоју веб портала за објављивање интерактивних извештаја. Посебно је значајно што су у оквиру DMSS-LL развијена решења за обраду отворених одговора уз примену LLM модела, текстуалних embedding техника и кластер анализа, што представља конкретан пример увођења иновативних аналитичких приступа у званичну статистику.

в) Увођење DMSS-а на локалном нивоу

У складу са програмским циљем да се систем подршке одлучивању уведе и на локалном нивоу, израђени су упитници у три области (економија, социјална питања, животна средина), реализовано је пилот истраживање у 10 јединица локалне самоуправе и 3 регионалне привредне коморе, спроведено је главно истраживање уз ангажовање 120 теренских истраживача, а такође је започет и развој GeoStat портала за визуелизацију локалних индикатора. Ове активности представљају конкретну имплементацију концепта платформе за сарадњу са локалним самоуправама и развој методолошких, организационих и апликативних решења за подршку одлучивању на нивоу општина и градова.

г) Развој система за тржиште рада (DMSS-LMIS)

У оквиру подкомпоненте LMIS, започете су активности на мапирању индикатора и административних извора података у области тржишта рада, унапређењу квалитета података из административних регистара, развоју Регистра слободних радних места, припреми националних упитника за Истраживање о слободним радним местима и Истраживање о вештинама одраслих.

Ове активности директно доприносе стварању интегрисаног аналитичког оквира за праћење кретања на тржишту рада и подршку креирању политика запошљавања.

ђ) Интеграција административних извора – SIMRIS

Поред DMSS-а, започето је успостављање система SIMRIS (Statistical Institutional Metadata and Relationship Information System), који омогућава систематско управљање метаподацима о административним изворима и њихово повезивање са статистичким процесима. Ово представља важан предуслов за дугорочну одрживост DMSS-а и квалитетну интеграцију података.

Такође, развој Система подршке одлучивању обухвата успостављање интегрисаног и безбедног информационог окружења уз коришћење административних извора података који омогућавају прикупљање, обраду и анализу демографских података и података из статистике здравства у реалном времену, као и креирање резултата демографских појава и процеса за различите категорије корисника. На тај начин обезбеђује се квалитетније, брже и на подацима засновано доношење одлука, уз већу ефикасност, транспарентност и поузданост података из демографске статистике.

У извештајном периоду настављен је развој *статистичког портала отворених података* (OpenData), са циљем унапређења доступности и употребљивости званичних статистичких података. Остварена је интеграција са националним порталом отворених података, чиме је омогућена ефикаснија размена и шира доступност скупова података различитим категоријама корисника. Национални портал за праћење индикатора је јединствена информациона платформа „све на једном месту“. Портал обједињује индикаторе различитих стратегија и извора, омогућавајући корисницима брз преглед података и метаподатака. Платформа је флексибилна за укључивање нових индикатора и подржава директан приступ статистичкој (дисеминационој) бази података. У овом извештајном периоду портал је повезан са порталом за праћење индикатора Циљева одрживог развоја (ЦОР), чиме је остварен значајан напредак у транспарентности, доступности и ефикасности коришћења индикатора ЦОР и других глобалних и националних стратегија.

■ 3.5. Обезбеђивање одговарајућих ресурса за функционисање и развој система званичне статистике

Стручно усавршавање представља један од кључних ослонаца развоја институције и спровођено је континуирано, са јасним циљем модернизације методолошких приступа, усклађивања са међународним стандардима и јачања аналитичких капацитета. У динамичном окружењу, у којем се захтеви према званичној статистици стално повећавају, улагање у знање и вештине запослених препознато је као стратешки приоритет. Ове активности реализоване су, између осталог, кроз програме Националне академије за јавну управу, као централне институције за стручно усавршавање у јавној управи, што је омогућило систематичан и плански приступ развоју компетенција. Учешће у програмима допринело је јачању како општих, тако и посебних стручних компетенција запослених, нарочито у областима управљања, дигитализације, аналитике и примене прописа, чиме је унапређен квалитет и ефикасност рада. Посебна пажња посвећена је праћењу ефеката реализованих обука. Кроз редовне евалуације и извештавање, анализира се степен примене стечених знања у пракси, што омогућава да се резултати обука учине мерљивим и видљивим. На тај начин обезбеђује се не само транспарентност рада, већ и

континуирано унапређење програма усавршавања, у складу са стварним потребама институције и изазовима са којима се запослени сусрећу у свакодневном раду.

У оквиру међународне сарадње, посебна пажња посвећена је програмима који се реализују у процесу европских интеграција, кроз семинаре, радионице, специјализоване обуке и друге видове експертске подршке. Ови програми су прилагођени специфичним потребама Европског статистичког система, уз уважавање различитих нивоа статистичког знања и радног искуства. Наведене активности допринеле су унапређењу методолошких решења и даљем јачању стручних компетенција запослених.

Иако су активности обуке и усавршавања реализоване континуирано, њихов обим и динамика били су делимично условљени расположивим кадровским и финансијским ресурсима, као и повећаним обимом редовних послова услед смањења броја запослених.

У претходном периоду је и даље присутан проблем недовољног броја запослених у званичној статистици. Иако је потреба за ангажовањем специјализованих стручњака, пре свега математичара и економиста, препозната као приоритетна, динамика запошљавања није пратила реалне потребе институције. Успорена реализација поступака запошљавања представља отежавајућу околност у обезбеђивању благовременог попуњавања упражњених радних места. Истовремено, услед одласка значајног броја запослених у пензију, долази до додатног смањења расположивих кадровских капацитета, што може утицати на ефикасност реализације постављених стратешких и програмских циљева. У годишњим извештајима Европске комисије о напретку Србије у процесу европских интеграција, у делу који се односи на Поглавље 18 – Статистика, истиче се потреба за додатним јачањем кадровских капацитета Републичког завода за статистику ради пуне хармонизације званичне статистике са европским статистичким стандардима.

У програмском периоду уочени су одређени изазови у смислу финансијских ограничења у појединим статистичким областима која могу утицати на даљи процес хармонизације са стандардима Европске уније.

Висок степен реализације стратешких циљева за програмски период 2021–2025. године представља показатељ континуираног унапређења рада и развојних капацитета Завода. Кључни резултати остварени у овом циклусу — од модернизације и усклађивања са ЕСС стандардима, до развоја ДМСС-а и унапређења квалитета података — допринели су даљем јачању институционалних капацитета и унапређењу начина рада. Остварени напредак потврђује значај Завода као поузданог извора релевантних података за доношење одлука. На тим основама, у наредни стратешки циклус улази се са намером да се настави развој, уз даље јачање кадровских и финансијских капацитета ради обезбеђивања његове одрживости.

■ ДЕМОГРАФСKE И ДРУШТВЕНЕ СТАТИСТИКЕ**■ 1. Становништво**1) Витална статистика

Сва годишња истраживања из области виталне статистике спроведена су у периоду 2021-2025. године. Добијени резултати, у форми основних демографских индикатора, дисеминирани су према Програму за период 2021-2025. године. У овом периоду, извршена су унапређења квалитета података истраживања упаривањем са комплементарним статистичким истраживањима и административним изворима.

2) Миграције

Годишње истраживање о унутрашњим миграцијама спроведено је у периоду 2021-2025. године. Резултати истраживања, у виду основних демографских индикатора, дисеминирани су према Програму за период 2021-2025. године. У овом периоду, извршена су унапређења квалитета података истраживања упаривањем са комплементарним статистичким истраживањима и административним изворима. Потписан је споразум о сарадњи са Министарством унутрашњих послова о преузимању база грађана Републике Србије и страних држављана. Започете су активности на успостављању истраживања о међународним миграцијама.

3) Процене становништва

Процене становништва по полу, старости и типу насеља израчунате су за сваку календарску годину, до нивоа општина и градова у Републици Србији. Месечне и кварталне процене израчунате су до нивоа области, у складу са дефинисаним захтевима и потребама статистичких служби (Национални рачуни, Анкета о радној снази, Анкета о потрошњи домаћинстава и др.). Ревизија процена извршена је након Пописа становништва, домаћинстава и станова 2022. године, а резултати су доступни у форми интерног документа.

На захтев Евростата дефинисана је методологија израчунавања процена становништва према држави рођења и држављанству на националном нивоу, која је проверена и потврђена као валидна од стране међународног експерта.

Републички завод за статистику је 2024. године објавио Детаљне таблице морталитета за Републику Србију, 2021–2023, које су израђене на основу резултата Пописа становништва, домаћинстава и станова 2022. године и података статистике природног кретања становништва за период 2021–2023. године. Таблице садрже показатеље смртности по полу и појединачним годинама старости за Републику Србију, регионе и функционалне целине, док су подаци о очекиваном трајању живота приказани до нивоа општина/градова. Поред тога, Републички завод за статистику сваке године објављује Скраћене апроксимативне таблице морталитета, које се израђују на основу података виталне статистике и приказују показатеље смртности по петогодишњим старосним групама, уз податке о очекиваном трајању живота до нивоа општина/градова.

4) Пројекције становништва

Пројекције становништва за Републику Србију за период 2022–2052. године израђене су у 32 сценарија, заснована на различитим хипотезама о фертилитету, морталитету и миграцијама. Добијени подаци су доступни у статистичкој бази података и у посебној публикацији Републичког завода за статистику. На ИСТ платформи развијена је апликација која омогућава генерисање извештаја о пројектованом броју становника по полу и старости, до нивоа општина, са прерачунатим демографским показатељима.

5) Попис становништва, домаћинстава и станова 2022. године

Попис становништва, домаћинстава и станова је спроведен у октобру 2022. године, у складу са законом о Попису из 2022. године и међународним препорукама за спровођење пописа. Први/прелиминарни резултати објављени су у децембру 2022, док су коначни резултати објављивани сукцесивно, почев од априла 2023. године, у складу са Планом публикавања резултата Пописа 2022. Поред стандардних издања књига пописа и табела, објављено је 12 тематских студија и неколико специјалних публикација. Пописом су обезбеђени и геореференцирани подаци на нивоу кућног броја (координата) чиме је омогућена дисеминација скупа пописних података по гридовима величине 1 км².

6) Статистика азиланата

Реализоване су планиране активности које се првенствено односе на праћење и усклађивање са методолошким и техничким упутствима Евростата за прикупљање и обраду података о тражиоцима азила.

У циљу успостављања редовног статистичког истраживања у овој области и обезбеђивања редовног извештавања према Евростату, РЗС је остварио континуирану сарадњу са Министарством унутрашњих послова које је доставило агрегиране податке о тражиоцима азила. Започета је детаљна анализа и оцена квалитета достављених података са циљем провере њихове усклађености са методолошким стандардима Евростата и обезбеђивања благовремене доставе података у прописаном формату.

7) Статистика боравишних дозвола

Реализоване су све планиране активности на увођењу истраживања о статистици боравишних дозвола. Осим усклађивања са методолошким и техничким упутствима Евростата за прикупљање података о издатим боравишним дозволама, извршена је детаљна анализа административних података добијених од Министарства унутрашњих послова, са циљем процене њихове потпуности и усклађености са међународним статистичким дефиницијама и класификацијама. Целокупан сет табела за 2024. годину, заједно са пратећим метаподацима прослеђен је на валидацију Евростату, и објављен је убрзо након званичне верификације. Такође, подаци за 2025. годину су већ достављени Евростату у складу са прописаним роковима.

8) Статистика илегалних миграција

Реализоване су планиране активности које се првенствено односе на праћење и имплементацију методолошких и техничких стандарда Евростата за прикупљање и обраду података о илегалним мигрантима.

У циљу успостављања редовног статистичког истраживања у овој области и обезбеђивања редовног извештавања према Евростату, РЗС је остварио континуирану сарадњу са Министарством унутрашњих послова које је доставило агрегиране податке о илегалним миграцијама. Започета је детаљна анализа и оцена квалитета достављених података са циљем провере њихове усклађености са методолошким стандардима Евростата и обезбеђивања благовремене доставе података у прописаном формату.

■ 2. Тржиште рада

1) Запосленост и незапосленост

Од 2021. године Анкета о радној снази је редизајнирана и усклађена са ЕУ регулативом 2019/1700. У том контексту, усклађени су АРС упитник и методолошко упутство и спроведене измене апликације за унос података. Референтни метаподаци су такође усклађени са новом регулативом уз обезбеђену динамику њиховог редовног годишњег ажурирања.

Поред кварталних база, Евростату се од 2021. године достављају и годишње базе података праћене одговарајућим извештајима о тачности и квалитету. Слање база се врши у предвиђеним роковима. Подаци се квартално и годишње објављују у предвиђеним публикацијама, према календару објављивања, уз истовремено приказивање путем кључних индикатора у онлајн бази података.

Услед примене нове методологије 2021, извршена је ревизија кључних индикатора, прописаних од стране Евростата, за период 2010-2020, са циљем обезбеђивања упоредивости података. Ово представља прву ревизију у периоду 2021-2025 године. Од првог квартала 2023, АРС анкета као оквир за избор узорка користи нови Попис становништва, домаћинстава и станова 2022, уз пратеће демографске процене (рођени, умрли и унутрашње миграције) из претходне године. Ради обезбеђивања упоредивости извршена је друга ревизија података за период 2021-2022. на нивоу пондера, као и корекција кључних индикатора за период 2011-2020. Од 2024. године побољшава се квалитет демографских процена у смислу правовремености, па се тако од првог квартала 2024. године процена података врши на основу текућих демографских процена које се односе на дати квартал а које се примењују на Попис 2022. Ова измена условила је трећу ревизију АРС података, у оквиру које су кориговани микроподаци за период 2021-2023. године, као и кључни индикатори за период 2011-2020. године.

Уз АРС анкету, у периоду 2021-2025, спроведена су следећа истраживања:

У другом кварталу 2021. године истраживање „Дечји рад“ са главним циљем утврђивања обима, рапрострањености, узрока и последица децјег рада као и елиминисање опасних облика децјег рада;

У оквиру ИПА пројеката реализовани су следећи специфични модули:

- У 2022. години спроведен је АРС ad hoc модул „Вештине у раду“, намењен прикупљању информација о кључним вештинама (попут дигиталних вештина или разумевања техничких упутстава) које поседују запослени, као и лица која су остала без посла у претходне две године.
- У 2025. години реализован је АРС модул „Усклађивање посла и породичног живота“, којим се утврђује постојање обавеза старања о деци, унуцима или одраслим неспособним лицима, као и начини усклађивања тих обавеза са професионалним активностима.

Подаци о регистрованој запослености су редовно публиковани у месечној, кварталној и годишњој динамици.

У посматраном периоду, Национална служба за запошљавање (НСЗ) припремала је статистичке билтене на основу сопствених административних извора, а у складу са Програмом званичне статистике. Сва ова издања редовно су објављивана на званичној веб-презентацији Националне службе за запошљавање.

Настављено је са одржавањем апликације и базе података о слободним радним местима предвиђене за податке из евиденција агенција за запошљавање и Националне службе за запошљавање. Поред тога, покренуте су активности на развоју методологије за ново статистичко истраживање о потребама за запошљавањем, које ће се спроводити на случајном узорку пословних субјеката и бити у потпуности усклађено са Евростатовим стандардима.

У периоду 2021-2025. године, Национална служба за запошљавање је, на основу сопствених административних извора, израдила и објавила укупно 60 статистичких билтена у којима су садржани подаци предвиђени Програмом и Планом званичне статистике. Поменути статистички билтени су објављени на сајту Националне службе за запошљавање www.nsz.gov.rs и прослеђени Народној библиотеци Србије.

2) Зараде и трошкови рада

Током програмског периода 2021–2025. године, успешно су реализована сва планирана статистичка истраживања у области зарада и трошкова рада. Резултати су дисеминирани у потпуности према утврђеном Програму, при чему су подаци о зарадама и регистрованој запослености објављивани на месечном, кварталном и годишњем нивоу. Индекс трошкова рада редовно је ажуриран у дисеминационој бази података са кварталном динамиком. У овом циклусу спроведено је Истраживање о структури зараде за референтну 2022. годину, као и Истраживања о трошковима рада за референтну 2022. и 2024. годину. По питању испитивања могућности увођења новог годишњег индикатора „Годишњи платни јаз“, активности су у току, будући да још увек није усвојена регулатива Евростата о обавезности његовог годишњег израчунавања.

■ 3. Образовање

1) Предшколско, основно, средње и високо образовање

Сва истраживања су спроведена за све нивое образовања. Од краја школске 2022/2023. и почетка школске 2023/2024. за основно и средње образовање промењен је начин прикупљања података - преласком на административне изворе, односно преузимање података Јединственог информационог система просвете (ЈИСП), којим руководи Министарство просвете. Подаци из области статистике образовања су објављени у публикацијама (саопштењима, билтенима, годишњацима и другим публикацијама), као и у дисеминационој бази података на сајту РЗС-а.

Да би ефикасно одговорили на изазове 21. века, допринели модернизацији управљања, доношењу одлука на основу информација у циљу обезбеђивања квалитетног и ефикасног система образовања и васпитања уз рационализацију финансирања и смањење административног оптерећења свих запослених у систему образовања и васпитања, Министарство просвете је развило и имплементирало Јединствени информациони систем просвете (ЈИСП) у складу са Законима и подзаконским актима, као и на основу различитих образовних студија и европских индикатора.

Анализа јавно доступних података из овог система директно доприноси подизању квалитета, ефикасности, ефективности и економичности образовног процеса. Поред тога, систем омогућава прецизно праћење прогреса рада, већу транспарентност, као и рационално планирање ресурса и будућих инвестиција.

Министарство Просвете води следеће регистре:

- 1) установа и акредитованих високошколских установа;
- 2) акредитованих студијских програма;
- 3) запослених у установама и високошколским установама;
- 4) деце, ученика, одраслих и студената.

2) Образовање одраслих и целоживотно учење

Током 2021. године спроведена је прва Анкета о стручном усавршавању у пословним субјектима (CVTS). Саопштење са најважнијим подацима објављено је у априлу 2022. године.

Трећа рунда Анкете о образовању одраслих (AES) спроведена је крајем 2022. и почетком 2023. године, а саопштење са најважнијим подацима објављено је у октобру 2023. године.

■ 4. Здравље

1) Јавно здравље

Током периода 2021-2025. године, у сарадњи са Институтом за јавно здравље Србије, извршене су неопходне припреме за спровођење Истраживања здравља становништва Србије (EHIS), као и теренска реализација истраживања у периоду октобар - децембар 2025. године. Подаци о умрлим лицима према узроку смрти достављени су Евростату и другим међународним организацијама.

Институт за јавно здравље Србије (ИЈЗС) је у складу са програмом од општег интереса учествовао у провери квалитета података и исправности извођења основног узрока смрти (надлежност мреже завода/института за јавно здравље) за потребе статистичког истраживања. ИЈЗС је податке о узроцима смрти у захтеваном формату и прописаним роковима достављао Светској здравственој организацији за референтне године 2020-2024.

Подаци о статистици здравствене заштите: Реализована су сва истраживања у складу са годишњим плановима званичне статистике. Резултати истраживања су у виду публикација (Здравствено-статистички годишњак Републике Србије и др.) и извештаја дисеминовани путем веб-странице Института за јавно здравље Србије. Предефинисани сетови здравствених показатеља су дисеминовани путем веб-странице РЗС (База података, ДевИнфо, Циљеви одрживог развоја). ИЈЗС је, у складу са ЕУ регулативом у области статистике јавног здравља, податке немонетарне здравствене статистике у захтеваном формату и прописаним роковима достављао Евростату за референтне године 2019-2023.

У оквиру праћења здравственог стања становништва, детерминаната здравља и коришћења здравствене заштите, ИЈЗС је током 2021. године, у сарадњи са РЗС, израдио студију Истраживање здравља становништва Србије 2019. године. РЗС је током 2025. године спровео припрему и теренски део Истраживања здравља становништва Србије 2025. у складу са методологијом Европске анкете о здрављу - четврти талас (EHIS wave 4). ИЈЗС је у складу са програмом од општег интереса пружио методолошку подршку спровођењу Истраживања.

У области праћења стања животне средине (ваздух, вода, земљиште) и здравствене исправности намирница, предмета опште употребе и воде за пиће, реализована су истраживања у складу са годишњим плановима званичне статистике. Резултати истраживања су доступни у Здравствено-статистичком годишњаку Републике Србије.

Национални здравствени показатељи, укључујући показатеље за праћење Циљева одрживог развоја: Предефинисани сетови здравствених показатеља за период 2020-2024. године су дисеминовани путем веб-странице РЗС.

Агенција за заштиту животне средине на годишњем нивоу креира индикатор Квалитет воде за пиће (који се односи на физичко-хемијску и микробиолошку неисправност воде за пиће јавних водовода градских насеља). Индикатор се креира на основу података Института за јавно здравље "Др Милан Јовановић Батут". Резултати се приказују у извештајима Агенције за заштиту животне средине.

2) Безбедност и здравље на раду

У посматраном периоду Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања није реализовало Годишње истраживање о повредама на раду јер у буџету нису одређена средства за успостављање Регистра повреда на раду у електронској форми (није прихваћен предлог Управе за безбедност и здравље на раду).

3) Подаци о осигураницима обавезног здравственог осигурања

Републички фонд за здравствено осигурање је према планираним активностима дефинисаних програмом реализовао тражени сет података за период од 2021- 2025. према очекиваној динамици.

■ 5. Расподела прихода и услови живота

1) Потрошња домаћинства

Истраживање "Анкета о потрошњи домаћинства" (АПД) спроведено је према Програму званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године. Обезбеђени су сви дефинисани индикатори, а подаци су објављени у годишњим публикацијама и дисеминационој бази РЗС-а, у складу са Календаром објављивања. База микроподатака за 2021. годину, уз Извештај о квалитету, достављени су Евростату, према утврђеној периодици, а подаци су објављени на званичној веб-презентацији ове институције.

2) Коришћење времена

Анкетно истраживање о коришћењу времена спроведено је у периоду од маја 2021. до маја 2022. године. Након успешне имплементације фаза шифрирања и статистичке обраде прикупљених података, Република Србија је до краја 2022. године, као прва међу земљама учесницама, доставила резултате Евростату на верификацију за даље публикување. Претходни подаци Истраживања о коришћењу времена објављени су јануара 2023. године, а финални у децембру 2024. године.

3) Приходи и услови живота

Истраживање "Анкета о приходима и условима живота" (SILC) спроведено је према Програму званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године. Обезбеђени су сви дефинисани индикатори, а подаци су објављени у годишњим публикацијама и дисеминационој бази РЗС-а, у складу са Календаром објављивања.

Индикатори сиромаштва, социјалне искључености и услова живота, за 2023. годину, израчунати су применом пондерационог система који се базира на ревидираним демографским проценама на основу резултата Пописа 2022. До 2022. године, индикатори су се добијали применом пондерационог система базираног на демографским проценама на основу резултата Пописа 2011. Ради обезбеђивања упоредивости података, извршена је постпописна ревизија индикатора за период од 2019. до 2022. године.

Базе микроподатака за период од 2021. до 2024, као и ревидиране базе микроподатака за период од 2019. до 2022. уз Извештаје о квалитету, достављени су Евростату, према утврђеној периодици и подаци су објављени на званичној веб-презентацији ове институције.

■ 6. Социјална заштита

1) Статистика социјалне заштите

Подаци из Истраживања о накнадама социјалне заштите и субвенцијама користе се за потребе израде Регионалних рачуна домаћинства (енгл. RHA – Regional Household Accounts), а у сврху израчунавања регионалног БДП-а. Достављају се у новембру месецу текуће године за периодике т-2, редовно и без кашњења.

Републички завод за социјалну заштиту, као одговорни произвођач званичне статистике за област социјалне заштите, који о томе извештава Републички завод за статистику, је у периоду 2021-2025 сваке године реализовао истраживања предвиђена Уредбом о утврђивању плана

званичне статистике. То су: 1) Истраживање о корисницима и услугама, правима и мерама социјалне заштите, 2) Истраживање о дневним услугама у заједници, 3) Истраживање о услугама подршке за самосталан живот, 4) Истраживање о услугама смештаја и 5) Истраживање о саветодавно-терапијским и социјално едукативним услугама. Сва истраживања су реализована у датим роковима, изузев „Истраживања о корисницима и услугама, правима и мерама социјалне заштите“ које није реализовано у 2025. години због преласка на нови информациони систем СОЗИС као извор података и непостојања статистичког модула који би омогућио обезбеђивање агрегираних података потребних за реализацију истраживања, услед чега није било могуће обезбедити податке у планираном року.

У току 2025. године Републички завод за социјалну заштиту је спровео низ методолошких и информатичких унапређења. Упитници за три истраживања из плана званичне статистике су методолошки унапређена, а информатичко унапређење је реализовано у сарадњи са РЗС. Инструменти за ова истраживања су дигитализовани на платформи ИСТ путем које ће се у 2026. години реализовати прикупљање и обрада података истраживања за 2025. годину.

Такође, у План за 2025. годину уведено је ново истраживање под називом: "Истраживање о пружању услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС и издвајањима за социјалну заштиту на локалном нивоу". У 2025. години је развијена методологија, упитник, регистар извештајних јединица, а инструмент (упитник) ће у току 2026. године бити инкорпориран у апликацију ИСТ Републичког завода за статистику и тада ће бити реализовано истраживање.

Републички завод за социјалну заштиту (РЗСЗ) редовно доставља податке сарадницима и израђује извештаје на годишњем нивоу који се публикују на веб страници Завода <https://www.zavodsz.gov.rs/>.

Сваке године се публикују следећи извештаји: Извештај о раду центара за социјални рад, Извештај о раду установа за домски смештај, Извештај о локалним услугама социјалне заштите које пружају лиценцирани пружаоци услуга и два статистичка извештаја о корисницима социјалне заштите: Деца у систему социјалне заштите и Пунолетни у систему социјалне заштите (од 2013. године).

2) Статистика социјалне заштите (ESSPROS)

Сви подаци за све модуле (Основни модул, Модул о корисницима пензија и Нето модул) прикупљени су у предвиђеним роковима. Најважнији подаци се објављују у Статистичком годишњаку РЗС-а. Обезбеђена је потпуна усаглашеност са међународном методологијом и смерницама.

3) Статистика пензијског и инвалидског осигурања

У оквиру овог сегмента социјалне статистике, обезбеђени су свеобухватни подаци о корисницима пензија, структурирани према врсти пензије, просечном износу, оствареном радном стажу, полу, старосним категоријама и другим релевантним демографским и економским обележјима. Праћење и ажурирање ових статистичких индикатора реализује се са месечном, полугодишњом и годишњом периодиком.

■ 7. Криминалитет и правосуђе

1) Учиниоци кривичних дела, привредних преступа и истраживање о привредним споровима

У оквиру статистичког праћења учинилаца кривичних дела, привредних преступа и привредних спорова, активности су се одвијале у потпуном складу са актуелним законодавним оквиром. Ради усклађивања са изменама Кривичног законика, континуирано се спроводе ревизије Шифраника кривичних дела. Последња ревизија успешно је реализована током 2024. године, за три нова

кривична дела унутар Групе кривичних дела против јавног реда и мира, и то за чланове 344б, 344в и 344г.

Програм званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године, у домену рада Министарства правде, реализован је у потпуности, у складу са планираним активностима дефинисаним годишњим плановима званичне статистике. Министарство правде прикупља потребне податке на годишњем нивоу из казних евиденција и извештаја о раду судова, које судови достављају путем поште и електронске поште. Обједињени и обрађени статистички подаци достављени су Републичком заводу за статистику у прописаним роковима и у траженој форми, ради даље дисеминације.

2) Статистика криминалитета

Закључком Владе Републике Србије од 23. децембра 2021. усвојена је Класификација (шифарник) кривичних дела за кривична дела Кривичног законика Републике Србије, као и посебних закона према Међународној класификацији кривичних дела за статистичке потребе (International Classification of Crimes for Statistical Purposes - ICCS). Класификација (шифарник) се примењује за попуњавање упитника за међународно истраживање о трендовима криминала UN-CTS Questionnaire (United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems) - истраживање UNODC и Евростата; Циљеве одрживог развоја (UN - SDG). Активности Министарства унутрашњих послова у области статистике криминалитета су реализоване у складу са програмом, статистички подаци су достављени РЗС-у на годишњем нивоу.

Програм званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године, у домену рада Министарства правде, реализован је у потпуности, у складу са планираним активностима дефинисаним годишњим плановима званичне статистике. Министарство правде прикупља потребне податке на годишњем нивоу из извештаја о раду судова и тражених табеларних извештавања, које судови и јавна тужилаштва достављају путем електронске поште. Обједињени и обрађени статистички подаци - индикатори за Евростатов упитник, достављени су у прописаним роковима и у траженој форми, ради даље дисеминације.

3) Статистика правосуђа

Програм званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године, у домену рада Министарства правде, реализован је у потпуности, у складу са планираним активностима дефинисаним годишњим плановима званичне статистике. Министарство правде прикупља потребне податке на шестомесечном и годишњем нивоу из извештаја о раду судова и кадровске евиденције о броју запослених, које судови, јавна тужилаштва и правосудне професије достављају путем поште и електронске поште. Обједињени и обрађени статистички подаци достављени су Републичком заводу за статистику у прописаним роковима и у траженој форми, ради даље дисеминације.

4) Истраживање о родно заснованом насиљу

Успешно су обрађени и презентовани резултати Истраживања о родно заснованом насиљу спроведеног 2021. године. Републички завод за статистику је 30. јуна 2022. године на својој званичној интернет презентацији објавио две тематске публикације: „Квалитет живота и безбедност жена“ и „Жена жртва насиља из угла статистике“.

■ 8. Култура

1) Установе културе

У оквиру статистичког праћења установа културе, сва планирана истраживања су успешно спроведена, а прикупљени подаци објављени. Успостављена је континуирана сарадња са

кључним извештајним јединицама. Кроз посебну публикацију „Култура“, као и кроз израду тематских инфографика, јавности су континуирано и на диверзификован начин представљени како најважнији тако и детаљни показатељи из ове области.

У периоду 2021 до 2025. године Завод за проучавање културног развоја је сваке године реализовао планирана истраживања и обезбедио податке о позориштима, музејима, изложбама и галеријама, биоскопима и архивима. У основи прикупљања података у Заводу за проучавање културног развоја је информациони систем е-Култура. Информациони систем е-Култура, који се реализује у сарадњи са Републичким заводом за статистику, у периоду 2021–2025. године континуирано је унапређиван у области методологије, извора података, информационих технологија и дисеминације, са циљем повећања квалитета и упоредивости статистичких података у култури. Током извештајног периода посебна пажња посвећена је унапређењу методолошког оквира рада. Спровођено је периодично преиспитивање и унапређење структуре података и основних евиденција, као и редифинисање класификационих критеријума за установе културе. Методологија је додатно усклађивана са међународним статистичким стандардима, пре свега са препорукама EGMUS-а, док је истовремено унапређиван концепт годишњих статистичких истраживања у области биоскопске, музејске, галеријске и позоришне делатности. У сегменту извора и прикупљања података настављено је континуирано ажурирање адресара институција културе, који представља основни регистар извора података. Паралелно су унапређене процедуре достављања, контроле и валидације података, као и проширен и прецизиран скуп прикупљених информација у складу са потребама савременог статистичког извештавања. Значајан део активности био је усмерен на ИТ развој система. Обезбеђени су континуирани развој и одржавање програмског пакета, унапређена је база података и процедуре њене обраде, а развијене су и напредније функције претраживања, груписања и извештавања. Истовремено су унапређене административне процедуре ажурирања података, што је допринело ефикаснијем управљању системом. У области дисеминације настављена је редовна припрема статистичких извештаја и публикација у сарадњи са Републичким заводом за статистику. Развијана је веб презентација система као важан извор јавних података, а обезбеђивани су и подаци за националне информационе и геопросторне платформе. Посебан акценат стављен је на квалитет и ревизију података, кроз континуирану контролу њихове конзистентности и упоредивости. Спровођена су методолошка усклађивања и корекције у складу са изменама класификација и структура података, чиме је додатно унапређена поузданост статистичких серија.

2) Издавачка делатност и штампа

Сва предвиђена статистичка истраживања успешно су спроведена, а добијени подаци објављени, преузимањем из базе електронског каталога Народне библиотеке Србије и у складу са међународно усвојеном општом класификационом шемом Универзалне децималне класификације (УДК).

1. Макроекономија

1) Годишњи економски рачуни

Резултати годишњег обрачуна бруто домаћег производа (БДП) према производном и расходном приступу у текућим и сталним ценама, као и доходовном приступу у текућим ценама објављивани су редовно, без кашњења, у за то предвиђеним публикацијама Завода. Такође, у оквиру Трансмисионог програма ESA 2010, резултати обрачуна основних макроекономских агрегата достављани су Евростату у дефинисаним роковима. Поред тога, аутоматизација процеса припреме и слања података Евростату значајно је унапређена кроз постављање система за трансмитовање годишњих и кварталних података директно из дисеминационе базе података у SDMX формату.

У оквиру система националних рачуна, реализован је обиман рад на ревизији годишњих података основних макроекономских агрегата, чиме је финализиран процес велике ревизије БДП-а за период почев од 1995. године. Методолошка унапређења са најзначајнијим утицајем на промену нивоа БДП-а у оквиру спроведене ревизије односе се на имплементацију РИМ методологије у обрачуну потрошње основних средстава (амортизације), као и на примену „actual“ принципа у израчунавању финалне потрошње државе. Када је реч о обрачуну запослености према концепту националних рачуна, унапређени су извори података и враћена је серија уназад до 1995. године. Ревидирани подаци су трансмитовани Евростату, чиме су испуњени захтеви Трансмисионог програма ESA 2010. Паралелно с тим, спроведена је и ревизија табела понуде и употребе у текућим ценама (за 2020. и 2021. годину) и ценама претходне године (за 2021. годину), као и ревизија симетричних инпут-аутпут табела за 2020. годину, чиме су у потпуности испуњени захтеви Евростата у погледу квалитета, обухвата и ажурности података. У посматраном периоду, припремљена је и Евростату достављена серија података нефинансијских годишњих секторских рачуна за период 2005-2024. године, у потпуности у складу са резултатима велике ревизије националних рачуна спроведене 2024. године. Поред тога, започет је рад на ревизији података годишњих секторских рачуна за период 1995-2004. године чији ће резултати бити комплетирани до краја 2026. године, чиме ће у потпуности бити испуњени захтеви Трансмисионог програма ESA 2010. У периоду 2021-2025. године резултати обрачуна регионалног БДП-а публиковани су у складу са програмом званичне статистике. У складу са ESA 2010, резултати обрачуна регионалног БДП-а редовно су достављани Евростату у дефинисаним роковима у оквиру Трансмисионог програма. Подаци о регионалном БДП-у ревидирани су и усаглашени са резултатима ревизије годишњег БДП-а.

У овом периоду успешно су извршене активности на унапређењу методологије националних рачуна подржане од стране Евростата у оквиру регионалних IPA пројеката (MB IPA 2017, MB IPA 2019 и текућа MB IPA 2022) и националног пројекта IPA 2016.

2) Квартални национални рачуни

Резултати обрачуна кварталног БДП према производном и расходном приступу у текућим и сталним ценама, као и према доходовном приступу у текућим ценама, у форми недесезонираних и десезонираних података, редовно су, без кашњења, објављивани у за то предвиђеним публикацијама Завода. Поред тога, у оквиру Трансмисионог програма, Евростату су редовно, у дефинисаним роковима достављене табеле T01GDP_Q и T01EMP_Q. Успешно су окончане значајне активности у оквиру пројеката MB IPA 2017 и MB IPA 2019 којима је настављен процес унапређења методологије националних рачуна подржан од стране Евростата усмерен ка пуној хармонизацији са статистичком регулативом и методолошким стандардима ЕУ. Актуелни циклус MB IPA 2022 је усмерен на додатно унапређење обрачуна појединих компоненти БДП-а.

У посматраном периоду, за обрачун запослености према концепту националних рачуна унапређени су извори података и враћена је серија до 1995. године. Подаци су трансмитовани Евростату, чиме су испуњени захтеви Трансмисионог програма ESA 2010. У овом периоду извршена је ревизија резултата обрачуна кварталног бруто домаћег производа, урађена у складу са ревидираним годишњим подацима у текућим и сталним ценама. Такође, у оквиру пројекта MB IPA 2017 и MB IPA 2019 започет је рад на изради нефинансијских кварталних секторских рачуна за секторе државе, иностранства, као и за укупну економију. Активност је настављена у оквиру текућег пројекта MB IPA 2022 чији је циљ успостављање редовног обрачуна и трансмисије података нефинансијских кварталних секторских рачуна у складу са захтевима Трансмисионог програма ESA 2010. Прва званична трансмисија података Евростату предвиђена је за прву половину 2026. године, док се до краја 2026. године очекује комплетирање и трансмисија серије података за период 2002Q1-2026Q3.

3) Индикатори за микро, мала и средња привредна друштва и предузетнике

У посматраном периоду скуп економских индикатора за статистичко праћење сектора микро, малих и средњих привредних друштава и предузетника редовно је, без кашњења, објављиван у за то предвиђеним публикацијама.

У складу са стандардима које прописује Евростат, објављен је сет индикатора који прати следећих 14 релевантних макроекономских показатеља: број пословних субјеката; број запослених; остварени промет; бруто додата вредност; број извозника; извоз робе; број увозника; увоз робе; капитал (основни); домаћи капитал; страни капитал; учешће домаћег капитала; учешће страног капитала; и бруто додата вредност по запосленом.

■ 2. Статистика државних финансија и монетарна и финансијска статистика

1) Статистика државних финансија

У посматраном периоду наставило се са редовним обрачунавањем најзначајнијих макроекономских агрегата сектора државе. Редовно се ради на класификацији јединица по институционалним секторима у складу са међународним препорукама. Ова класификација редовно се објављује на сајту Републичког завода за статистику. У складу са извршеном класификацијом институционалних јединица, урађен је обрачун макроекономских агрегата сектора државе.

У обрачунању пореза и доприноса по врсти пореза и по подсекторима сектора државе извршено је враћање серије до 1995. године, у складу са захтевима ЕУ. Ови подаци се редовно достављају Евростату у оквиру Трансмисионог програма ESA 2010 (табеле 0900 - Детаљна листа пореза и социјалних доприноса по врсти и подсектору и 0999 - Национална листа пореза). Такође, у поменутом периоду извршена је компилација и трансмисија макроекономских агрегата за сектор државе (Табела 0200), за целокупан период у складу са захтевима Трансмисионог програма ESA 2010 (од 1995. године). Извршена је компилација и трансмисија података који се односе на квартални обрачун нефинансијских рачуна сектора државе за период од 2008Q1. Народна банка Србије је наставила да редовно доставља Евростату податке о тромесечном дугу сектора опште државе (Табела 2800), с тим да је проширен временски обухват на период од четвртог тромесечја 2005. године. Поред тога, Евростату су достављени и подаци о тромесечним финансијским рачунима сектора опште државе (Табела 2700), као и о годишњој структури дуга сектора опште државе (Табела 28) за период од 2020. године. Републички завод за статистику је, у сарадњи са Народном банком Србије и Министарством финансија Републике Србије, наставио да извештава о дефициту и дугу сектора државе (Excessive Deficit Procedure – EDP извештавање). У периоду 2021-2025. године, поред EDP табела, повећан је број пратећих упитника који чине саставни део овог извештавања. Такође, ажуриран је методолошки документ везан за EDP извештавање (EDP Inventory).

Током периода реализације Програма званичне статистике (2021-2025. године) реализована је помоћ ЕУ кроз IPA пројекте (МВ IPA 2019, текућа МВ IPA 2022).

Тромесечна статистика државних финансија, када је реч о трансакцијама и стању обавеза и потраживања сектора опште државе исказаним по финансијским инструментима, рочности и валути, усаглашена је са методолошким захтевима према ЕСА 2010 и извештавање се одвија у регуларној тромесечној динамици. У оквиру ових активности израђују се тромесечни извештаји о мајстришком дугу, а у годишњој динамици и о његовој структури по инструментима, секторима, валути, рочности, карактеру каматне стопе и сектору кредитора. У извештајном периоду извршене су припреме и за израду годишњих финансијских рачуна којима треба да се обухвате и други институционални сектори према ЕСА 2010. У оквиру извештавања о прекомерном дефициту проширен је број извештајних табела.

2) Монетарна и финансијска статистика

У овом периоду успешно су извршене активности на унапређењу методологије националних рачуна подржане од стране Евростата у оквиру регионалних IPA пројеката (МВ IPA 2017, МВ IPA 2019 и текућа МВ IPA 2022) и националног пројекта IPA 2016.

У овом периоду је рађено на методолошким усклађивањима, изменама постојећих и увођењу нових табела монетарне статистике, што је резултат континуираног унапређења статистичких истраживања из надлежности Народне банке Србије, кроз даља усаглашавања са међународним стандардима и најбољом праксом из области монетарне статистике. Извршене су измене валутне структуре у табелама монетарне статистике, односно измештање индексација у страној валути из динарских категорија и њихово придруживање девизним категоријама. У годишњој динамици израђивана је статистика услова финансирања и пословања малих и средњих предузећа. Циљ методолошких измена и допуна из области монетарне статистике, као и из области статистике каматних стопа, јесте већа употребна и аналитичка вредност података, унапређење обухвата и садржине извештавања, као и даља усаглашавања са међународним стандардима у овим статистичким областима.

■ 3. Пословне статистике

1) Структурне пословне статистике

Спроведен је обрачун индикатора на основу података добијених кроз истраживање и административних података. Истраживање се реализује кроз две варијанте обрасца СБС01 и СБС01А. Обрасцима се прикупљају подаци о детаљној структури пословних прихода и расхода по производима и услугама по Класификацији производа према делатности (Classification of Products by Activity – CPA), подаци о истраживању и развоју, подаци о текућим и капиталним трансферима, подаци по класификацији делатности и територији, подаци о броју запослених и бруто зарадама по делатностима, подаци о структури страног капитала.

Реализоване активности:

- прилагођавање структурних пословних статистика променама у ЕСС у овој области, примена уредбе о европској пословној статистици – ЕБС уредба;
- унапређен је обухват извештајних јединица у истраживању структурних пословних статистика (СБС), укључивањем дела предузетника који подносе годишњи финансијски извештај;
- урађен је обрачун недостајућих СБС индикатора који се односе на запосленост, набавке и залихе, на основу података из других статистичких истраживања у РЗС-у и административних извора;
- утврђена је методологија обрачуна индикатора за финансијски сектор;
- урађен је обрачун дела недостајућих индикатора из области пословне демографије;

- урађен је обрачун индикатора за производне и услужне делатности у ИКТ сектору;
- урађен је обрачун недостајућег индикатора о промету по СРА у области пословних услуга;
- достављени су обрачунати сетови података из области структурних пословних статистика, пословних услуга и пословне демографије Евростату преко Edamisa, уз претходну контролу података у сервису InputHall, као и метаподатака у ESS Metadata Handleru;
- урађена је примарна и секундарна поверљивост података СБС који се шаљу у Евростат, коришћењем софтвера Tau Argus;
- редовно се ажурира садржај области СБС на веб-сајту РЗС-а.

Периодика индикатора је годишња и вишегодишња.

Обрачунати су финансијски и други показатељи резултата пословања пословних субјеката: број пословних субјеката, промет, вредност производње, додата вредност, бруто пословни вишак, набавке добара и услуга, плаћања за агенцијске раднике, трошкови запослених, зараде, трошкови социјалног осигурања, број запослених, индикатори за област пословних услуга, регионални индикатори и др., а у складу са уредбама ЕУ из ове области. Остварене инвестиције и исплате за инвестиције у основна средства, по техничкој структури и секторима КД. Приходи по изворима и расходи по намени за кориснике буџетских средстава. Запослени, зараде и број локалних јединица у финансијским институцијама по општинама, градовима и Граду Београду; приходи и расходи, камате и премије осигурања по општинама, текући и капитални трансфери, приходи од курсних разлика и други економски индикатори.

Периодика индикатора је годишња.

2) Годишња статистика индустријских производа (Prodcorn)

У периоду 2021 - 2025 редовно је спровођено Годишње истраживање о производњи индустријских производа ИНД-21. Током петогодишњег периода остварен је раст удела веб-уноса (веб-упитника) од стране извештајних јединица, што је знатно смањило трошкове истраживања. Номенклатура за ово истраживање је за сваку годину ажурирана и усклађивана са PRODCOM номенклатуром прописаном од стране Евростата. Резултати истраживања објављивани су на сајту Републичког завода за статистику и достављани Евростату у планираним роковима и форми.

3) Краткорочне пословне статистике

У *статистици грађевинарства* су спроведена сва истраживања у складу са Програмом. Редовно су праћени предлози Евростата у вези са изменама правних аката ЕУ, и предузимане активности које доприносе унапређењу квалитета података. Методолошка објашњења и подаци су ажурирани и послати у складу са задатим форматом и роковима, за индикаторе: Индекс грађевинске производње и Издате грађевинске дозволе. Сви индикатори у потпуности су усаглашени са захтевима Евростата за краткорочне статистике. Од 2022. године примењује се двоструки обрачун индикатора (према Класификацији грађевина и СРА класификацији), промењена је базна година за обрачун Индекса грађевинске производње. Унапређен је квалитет индикатора кроз обрачун показатеља утицаја неодговора и ревизија резултата, као и анализу новог административног извора „Пријава почетка радова“. Спроведена су значајна ИТ унапређења, укључујући аутоматизацију обрачуна, десезонирања и доставе података, као и унапређење у области дисеминације резултата. У овом периоду, започете су активности у вези са развојем два нова индикатора комерцијалних некретнина.

Сва статистичка истраживања из области унутрашње трговине дефинисана Програмом и годишњим Плановима званичне статистике реализована су у складу са одредбама поменутих докумената, без прекорачења утврђених рокова. Значајне активности односиле су се на редовно праћење и усклађивање са променама методологије Евростата и прилагођавање променама у

ЕСС (примена ЕБС уредбе о краткорочним статистикама), уз стално унапређење квалитета података. Обезбеђена је потпуна усклађеност и конзистентност индикатора промета у трговини на мало (Област 47 КД) са захтевима Евростата. Подаци се достављају у Евростат у предвиђеним роковима ($t+30$), у редовној месечној периодици. У складу са захтевима Евростата за краткорочне пословне статистике, промењена је базна година за обрачун индекса промета у трговини на мало. Серија података од 2000. године прерачуната је на нову базну годину ($\text{Ø}2021=100$). Ревидирани подаци су достављени Евростату и објављени су у бази података на веб-сајту. Настављен је аналитички рад на развоју метода процене промета из Области 45 КД - Трговина на велико и мало и поправка моторних возила, Области 46 КД - Трговина на велико и за трговину укупно (Сектор Г), у месечној периодици на бази расположивих административних извора (база података пореских пријава ПДВ-а). Такође, након интензивних припрема, од 2024. године, поред индикатора у текућим ценама (номинални индекси), на месечном нивоу израчунавају се и индикатори у сталним ценама (реални индекси) за поменуте области/сектор, у форми оригиналних, десезонираних и календарски прилагођених података, у складу са методолошким препорукама и роковима дефинисаним регулативом Евростата. Серије података обухватају период од јануара 2021. године (база $\text{Ø}2021=100$), од када су обезбеђени и одговарајући дефлатори (Одељење за статистику цена). Подаци се достављају у Евростат у предвиђеним роковима ($t+60$), у редовној месечној периодици. Тиме су испуњени захтеви нове ЕБС уредбе Евростата о краткорочним статистикама за промет у трговини. Учињен је напредак и у погледу дисеминације података. У дисеминационој бази РЗС-а формиран су нови индикатори за потребе израде месечног саопштења (Промет робе у трговини на мало) и кварталног саопштења (Унутрашња трговина), примењен је нови систем генерисања саопштења и база података статистике унутрашње трговине је проширена са новим сетом индикатора промета на месечном и кварталном нивоу. Референтни метаподаци са индикаторима квалитета за индикаторе промета у трговини се редовно, у годишњој периодици, ажурирају и објављују на веб-сајту РЗС-а, као и у бази метаподатака Евростата.

У оквиру праћења скупа краткорочних показатеља за остале услуге, редовно је спровођен обрачун кварталних индекса пословних прихода и расхода, као и броја запослених, часова рада и просечних зарада, по делатностима КД.

Током извештајног периода унапређено је коришћење нових административних извора података за процену промета предузетника у циљу прецизнијег обухвата извештајних јединица, развијена је примена метода обрачуна статистичке јединице врсте делатности (КАУ) из постојећег годишњег статистичког истраживања СБС-01; реализовано је праћење и усклађивање методологије истраживања са променама методологије Евростата за овај индикатор, унапређени су методи прикупљања података и процене оствареног промета у месечној периодици, дефинисане су припреме за прерачун серија података у складу са Класификацијом делатности (NACE Rev.2.1), урађен је прерачун серија података за овај индикатор на одговарајућу базну годину у складу са ЕУ уредбом, реализовани су обрачун и редовна достава Евростату десезонираних серија података и метаподатака за овај индикатор. Периодика индикатора је месечна и квартална.

Краткорочни показатељи *индустрије* у форми индекса индустријске производње и индекса промета у индустрији (промет укупно, на домаћем тржишту и на иностраном тржишту) израђивани су и објављивани у месечној периодици и уз праћење методологије Евростата. Подаци су редовно усклађивани са променама у методологији Евростата. Индекси индустријске производње и индекси промета редовно су достављани Евростату као оригинални базни индекси (од 2022 године: $2021=100$), десезонирани и календарски прилагођени индекси, у месечној периодици.

У периоду од 2021. до 2025. године успешно су реализоване све планиране активности у оквиру статистичких истраживања која се односе на Индексе цена произвођача индустријских производа за домаће тржиште, извоз и увоз. Од 2024. године се примењују нови пондери који су на бази 2021.године. Обрачун индекса цена спровођен је у складу са важећом националном и ЕУ методологијом, а резултати су редовно произведени и објављивани у складу са Уредбом о

утврђивању плана званичне статистике за референтне године. Завршен је рад на развоју истраживања о индексима трошкова градње. Индекси су достављени Еуростату за први квартал 2024. године, као и временска серија података од првог квартала 2000. У оквиру пројекта ИПА 2019 настављен је рад на развоју индекса цена услуга укључивањем нових пословних субјекта из постојећих и нових области делатности. Креирана је веб-апликација којом је пословним субјектима омогућен унос података у веб-упитник.

4) Остале пословне статистике

Сва истраживања, осим истраживања о просечним ценама станова новоградње, спроведена су у складу са Програмом. Ради унапређења квалитета и обухвата података о грађевинској активности, анализирани су административни извори података, а употребом расположивих података из других евиденција (дозволе за градњу, промет грађевинских предузећа и реализација великих инвестиционих пројеката) значајно је побољшан квалитет свих истраживања у овој области.

■ 4. Међународна трговина и платни биланс

1) Статистика односа са иностранством

Редовно су израђиване и објављиване статистике платног биланса, међународне инвестиционе позиције, спољњег дуга и страних улагања по земљама и делатностима, као и подаци о услугама по земљама и врстама. Извештавање се одвија у регуларној месечној и тромесечној динамици. Настављено је редовно достављање Еуростату података платног биланса и међународне инвестиционе позиције у складу са важећим захтевима.

2) Статистика пословања страних подружница (унутрашњи и спољни FATS)

Реализован је обрачун индикатора (по делатностима КД и географској подели) из података о финансијским и другим показатељима резултата пословања подружница страних предузећа у Републици Србији (унутрашњи FATS): број страних подружница, промет, вредност аутпута, додата вредност, трошкови запослених и број запослених.

Реализоване су следеће активности:

- Урађено је прилагођавање унутрашње FATS статистике променама у ЕСС у овој области и примена уредбе о европској пословној статистици – EBS уредба;
- Извршен је обрачун недостајућих индикатора који су уредбама ЕУ дефинисани за унутрашњи FATS (набавке, залихе, инвестиције, истраживање и развој);
- Достављени су сетови података из области унутрашње FATS статистике Еуростату преко Edamisa, уз претходну контролу података у сервису InputHall, као и метаподатака у ESS Metadata Handleru;
- Урађена је примарна и секундарна поверљивост података који се шаљу у Евростат, коришћењем софтвера Tau Argus;
- Унапређен је садржај ове области на веб-сајту РЗС-а.

Периодика индикатора је годишња и вишегодишња.

3) Међународна трговина робом

У складу са Програмом званичне статистике за период 2021-2025. година, у области међународне трговине робом у планираним роковима извршена је контрола, обрада и публиковање података о вредности и количини извезене и увезене робе према: земљама партнерима, производима Царинске тарифе, врстама транспорта, преференцијалним стопама (у случају увоза), врстама спољнотрговинског посла у валутама: РСД, УСД и ЕУР, величини привредних друштава и њиховим карактеристикама.

У аналитичке сврхе обрачунавани су индекси јединичних вредности, физичког обима и обима размене и објављивани на месечном и кварталном нивоу, посматрано кроз три валуте (РСД, УСД, ЕУР). Континуирано је рађено на унапређењу хомогенизације узорка за израчунавање индекса.

На почетку сваке године извршена је имплементација свих међународних и домаћих класификација и номенклатура важећих у текућој години. Спроведена су годишња усклађивања целе расположиве серије података са најновијим класификацијама и номенклатурама, чиме је постигнута добра упоредивост података различитих периода на најдетаљнијем нивоу (нивоу појединачног податка). Прикупљање података из различитих извора допринело је унапређењу критеријума логичке контроле и бољем квалитету резултата обраде.

Континуирано је рађено на усклађивању са стандардима и дефиницијама Европске Уније. Развијане су методе и процедуре према Евростатовим дефиницијама садржаја, структуре и критеријума контроле података, за сваку појединачну годину, чиме је постигнут висок квалитет детаљних података, података о међународној робној размени према карактеристикама привредних субјеката и података према групама валута (серије ових података су доступне на веб страници Евростата). У дисеминациону базу уведени су нови индикатори који се односе на међународну трговину робом према групама валута.

Извршене су све планиране редовне ревизије, а за потребе Националних рачуна и ванредне ревизије података. Настављена је сарадња са међународни институцијама (ОУН и СТО). Од домаћих институција значајна је сарадња са Народном банком, за чије потребе се месечном динамиком врши CIF-FOB прерачун.

Посебно треба нагласити интензивирање сарадње са Министарством унутрашње и спољне трговине и активно учешће у припремама за све међународне преговоре и споразуме. Значајан допринос српске статистике међународне трговине робом дат је у поступку дефинисања новог CEFTA портала.

Континуирано се ради на проналажењу нових софтверских решења, у овом периоду извршен је значајан напредак у поступку увођења софтвера за обраду у ИСТ окружењу (интегрисани ИТ систем статистичких истраживања).

Посебна предност статистике међународне трговине робом Србије у односу на статистике других држава је могућност добијања и практичног коришћења резултата обраде применом два система обраде: општег трговинског система и специјалног система трговине. Према препоруци Статистичког уреда Уједињених Нација, званични резултати обраде се објављују у складу са општим системом трговине, чиме се постиже боља усклађеност са системом националних рачуна (SNA).

■ 5. Статистика платног система

Програм 2021-2025 је успешно реализован у обе области показатеља: Општи показатељи функционисања платних система и Статистика платних услуга и коришћења платних инструмената.

На основу података припремана је одвојена публикација "Индекс дигиталних плаћања Србије" коју је Народна банка Србије објавила у Зборнику радова III у септембру 2022. године.

■ 6. Цене

Све планиране активности из области потрошачких цена су успешно и на време спроведене.

У оквиру међународног пројекта у вези са паритетом куповне моћи реализоване су све планиране активности у року: истраживања цена потрошних добара, индустријске опреме, грађевинских објеката, изнајмљивања стамбених јединица у Београду.

Успешно су координисане активности између РЗС и Еуростата.

На основу података припремљена је посебна публикација "Индекс дигиталних плаћања Србије" коју је Народна банка Србије објавила у Зборнику радова III у септембру 2022. године.

■ СЕКТОРСКЕ СТАТИСТИКЕ

■ 1. Пољопривреда

1) Статистика биљне производње

У посматраном периоду реализована су сва редовна истраживања статистике биљне производње и резултати о засејаним, пожњевеним површинама и приносима ратарских усева, површинама и приносима воћњака и винограда, процени приноса важнијих ратарских усева, воћа и грожђа објављени у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтну годину.

У току 2025. године, у складу са обавезама према SAIO уредби, започета је сарадња са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде (МПШВ), које је надлежно за прикупљање и достављање података о пестицидима, као и са Агенцијом за заштиту животне средине, која је одговорна за обезбеђивање података о употреби ђубрива. Републички завод за статистику ће наставити сарадњу са надлежним институцијама и убудуће ће бити одговоран за извештавање и достављање података Евростату. Такође, подаци статистике биланса усева главних житарица и уљарица израђени су према методологији ЕУ, у сарадњи са МПШВ, и достављени Евростату у новембру 2025. године.

2) Статистика стоке, меса и јаја

У посматраном периоду реализована су сва редовна истраживања статистике сточарства и резултати статистике броја стоке, меса и јаја објављени у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтну годину. Испитана је могућност коришћења Регистра Говеда Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (МПШВ) за обезбеђивање података о броју говеда и од 2025. је започета примена нове ЕУ уредбе у области инпута и аутпута у пољопривреди (SAIO).

3) Статистика млека и млечних производа

У посматраном периоду реализована су сва редовна истраживања статистике млека и млечних производа, а резултати су објављени у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтну годину. Од 2025. године започета је примена нове ЕУ уредбе у области инпута и аутпута у пољопривреди (SAIO).

Ветеринарска инспекција МПШВ је посредно укључена у прикупљање података о улазу сировог млека у млекаре и производњи производа од млека, у смислу контроле динамике слања података појединих наведених параметара и тачности података на месечном нивоу.

4) Статистика структуре пољопривредних газдинстава

У 2023. години спроведен је Попис пољопривреде у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтну годину. Прикупљени су сви планирани подаци и објављени у дисеминационој бази Завода.

5) Пољопривредни рачуни и цене

У периоду 2021–2025. година, реализоване су планиране активности у области економских рачуна пољопривреде. Обрачун економских рачуна пољопривреде спровођен је у складу са

важећом националном и ЕУ методологијом, а резултати су редовно произведени и објављивани у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтне године. У посматраном периоду обезбеђен је континуитет у производњи података о елементима рачуна производње и факторском дохотку у пољопривреди.

У истом периоду, реализоване су планиране активности истраживања Индекси цена произвођача производа пољопривреде и рибарства као и истраживања Индекси цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди. Обрачун индекса цена спровођен је у складу са важећом националном и ЕУ методологијом, а резултати су редовно произвођени и објављивани у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтне године.

■ 2. Успостављање FADN система – Систем рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима Републике Србије

Постојећи FADN (Farm Accountancy Data Network) у потпуности је усклађен са релевантним FADN прописима (2014-2024).

У оквиру ЕУ усвојени су нови прописи у вези са успостављањем, односно конверзијом у FSDN (Farm Sustainability Data Network). Прелазак са FADN у FSDN захтева промену система прикупљања података и организације и јачање административних капацитета, односа са прикупљачима и добављачима података, као и прилагођавање ИТ система. Предложен је пројекат конверзије FADN у FSDN, који предвиђа развој нове методологије, надоградњу/изградњу новог FSDN софтвера и унапређење квалитета излазних FSDN података. У оквиру IPA 2027 одобрен је Twinning пројекат, који не укључује и развој новог софтвера.

■ 3. Шумарство

У посматраном периоду реализована су сва редовна истраживања статистике шумарства. Урађена је ревизија података о површинама под шумом – укупно за ниво Републике Србије, на основу административних података преузетих од Управе за шуме Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Започета је ревизија података о искоришћавању шума.

■ 4. Рибарство

У посматраном периоду реализована су сва редовна истраживања статистике рибарства и резултати су објављени у складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за референтну годину. Од 2022. године обезбеђују се подаци у вези се социо-економским индикаторима у аквакултури и прерађивачкој индустрији у рибарству. Подаци се за сада не објављују, али су доступни корисницима на основу захтева. Главни корисник података је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

■ 5. Органска производња

У посматраном периоду реализована је обрада података на основу годишњих извештаја контролних организација овлашћених од стране МПШВ-а за обављање послова контроле и сертификације у органској производњи и слање података Еуростату. Усвојен је нов Закон о органској производњи („Службени гласник РС“, број 109/2025) на основу којег ће се донети Правилник којим ће се унапредити обрада података.

■ 6. Агроеколошка статистика

Агенција за заштиту животне средине прати агроеколошке индикаторе и у овом програмском периоду је радила на израчунавању бруто биланса азота на пољопривредним површинама за период 2016-2022. године, у складу са утврђеном методологијом и на тај начин поставила основ за увођење овог индикатора у редовно извештавање. У сарадњи са ЕЕА ради на ажурирању индикатора Пољопривредно земљиште високе природне вредности. Индикатори који се односе на Подручја под органском производњом и Агробiodиверзитет (бројност одређених аутохтоних раса домаћих животиња), се редовно обрађују на основу података Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, и приказују у оквиру Извештаја о стању животне средине. У оквиру агроеколошких индикатора, Агенција прикупља и обрађује и податке о емисијама амонијака и емисије гасова са ефектом стаклене баште из пољопривреде. У извештајима о стању животне средине приказују се подаци о квалитету пољопривредног земљишта са аспекта плодности, као и стање садржаја органског угљеника у земљишту. Агенција за заштиту животне средине на годишњем нивоу креира индикаторе: нитрати, приоритетне и приоритетне хазардне супстанце и дуготрајно загађујуће органске супстанце у површинским и подземним водама. Резултати се приказују у оквиру извештаја Агенције за заштиту животне средине.

Законом о средствима за заштиту биља прописано је да произвођачи, дистрибутери и корисници средстава за заштиту биља имају обавезу да воде евиденције и достављају Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде. Систем за прикупљање података о употреби средстава за заштиту биља још увек није успостављен, неопходно је да МПШВ успостави интегрисани електронски систем за контролу промета и употребе средстава за заштиту биља, да усклади регулаторне и техничке аспекте и да побољша едукацију и сертификацију корисника. У том смислу, МПШВ је започело обуку корисника за добијање сертификата професионалног корисника, што је услов да би особа могла да купује средства за заштиту биља. Законом о средствима за исхрану биља и оплеменењивача земљишта прописано је да произвођачи и дистрибутери достављају податке о производњи и промету. У складу са Законом о средствима за исхрану биља произвођач има обавезу да води евиденцију о примени ђубрива и да је достави фитосанитарној инспекцији на захтев.

■ 7. Енергетика

У програмском периоду успешно су, редовно и у роковима које прописује Евростат, реализоване све активности у вези са годишњим и месечним извештавањем, а у складу са захтевима Уредбе бр. 1099/2008 и свим њеним амандманима. Такође, сагласно захтевима Анекса А наведене Уредбе, усвојена је и одговарајућа методологија.

Према Анексу Б Уредбе, реализује се Годишња енергетска статистика о снабдевању, трансформацији и потрошњи енергетских производа (електрична и топлотна енергија, угаљ, нафта и деривати нафте, природни гас, обновљиви извори енергије – хидроенергија, енергија ветра, енергија сунца, геотермална енергија, дрвна горива, био-горива, био-гас, комунални отпад, водоник и амонијак). Податак о потрошњи биомасе преузима се од Министарства рударства и енергетике (МРЕ). Подаци о годишњој енергетској статистици се достављају у складу са новим, краћим роком Евростата, до 31.10. у текућој за претходну годину. У координацији и сарадњи са МРЕ и Управом за резерве енергената реализоване су обавезе Анекса Ц и Д Уредбе. Извор података за месечну и креткорочну енергетску статистику је база података МРЕ, која се унапређује у складу са захтевима Евростатове методологије. У складу са обавезом Анекса Ц Уредбе, од јануара 2023. године достављају се подаци о сировој нафти и дериватима, који укључују и податке о обавезним резервама енергената, у периодици М+55. Испраћен је и захтев Евростата за промену динамике месечног извештавања о природном гасу, уместо у периодици М+55, месечни подаци се достављају у периодици М+35. Од јануара 2023.

године, у координацији са МРЕ, реализовано је краткорочно извештавање о увозу и домаћој производњи сирове нафте М-1.

Реализован је значајан број захтева по Амандману 2022/134 на Уредбу, у циљу детаљнијег приказивања обновљивих извора енергије. У сарадњи са МРЕ, обезбеђени су подаци о децентрализованог производњи ел. енергије, купцима-произвођачима, производња и капацитет соларне ел. енергије по напонским нивоима, новоинсталирани и повучени капацитети, раздвајање губитака у преносу и дистрибуцији. У складу са захтевом Амандмана 2024/264, одговорило се на захтев о детаљнијем приказивању производње мешовитих хидроелектрана.

Успешно се достављају годишњи подаци о деагрегираног финалног потрошњи енергије у домаћинствима и индустрији. Од маја 2024. године у току је МБ ИПА 2022 Пројекат путем којег ће бити обезбеђени деагрегирани подаци о финалног потрошњи енергије у саобраћају и услугама. Први подаци за саобраћај послати су до 31.03.2025. године, а о услугама биће достављени до 31.03.2026. године, како је и предвиђено Пројектом.

Све планиране активности из области цена енергената су успешно и на време спроведене.

■ 8. Саобраћај

1) Друмски саобраћај

Сва квартална и годишња истраживања о друмском саобраћају спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о превезеним путницима и роби, путног инфраструктури, пређеним километрима превозних средстава, потрошњи горива, улазу, излазу и транзиту теретних моторних и прикључних возила у друмском саобраћају. Крајем 2024. године у оквиру пројекта ИПА 2022 - Transport statistics спроведено је Пилот истраживање "Саобраћај за сопствене потребе", са циљем тестирања инструмента за потребе успостављања редовног кварталног статистичког истраживања о друмском превозу терета. Током 2025. године интензиван је рад на проучавању препорука Евростата и коначног дефинисања свих потребних инструмената (упитник, методолошка упутства, узорак, апликација и др.).

2) Железнички саобраћај

Сва квартална и годишња истраживања из области железничког саобраћаја спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о железничког инфраструктури, превозу путника и робе, врсти превезене робе, врсти превоза, раду превозних средстава, возном парку, утрошку горива и безбедности саобраћаја.

3) Саобраћај на унутрашњим пловним путевима

Сва квартална и годишња истраживања из области речног саобраћаја спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о дужини пловних путева, структури пловног парка, раду превозних средстава, превозу робе, врсти превезене робе, врсти превоза и утрошку горива у речном саобраћају.

Почев од 2021. године обухват истраживања је проширен укључивањем нових извештајних јединица, док је, на основу предлога Евростата, извршена допуна недостајућих података за период 2013–2019. године. Поред редовног достављања кварталних и годишњих извештаја Дунавског комисији, кроз пројекат „ИПА 2022 – Transport statistics” (започет 2024. године) активно се испитују и могућности за успостављање праћења превоза путника у речном саобраћају.

4) Ваздушни саобраћај

Сва квартална и годишња истраживања из области ваздушног саобраћаја спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о раду авиона, превозу путника и робе, капацитетима авиона, мрежама и линијама, међународним токовима робе и путника и раду привредне авијације. Спроведене су измене у складу са најновијим захтевима Евростата које омогућавају међународну упоредивост података.

5) Поштанске услуге

Сва квартална и годишња истраживања из области поштанских услуга спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о поштанској мрежи, поштанским услугама и платном промету. Испраћено је пословање курирских служби и проширен обухват укључивањем и њих у скуп извештајних јединица.

6) Телекомуникационе услуге

Сва квартална и годишња истраживања из области телекомуникационог саобраћаја спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о фиксној и мобилној мрежи, оствареном саобраћају и интернет претплатницима. Испраћено је пословање оператора који нуде услуге интернета путем фиксне телефоније.

7) Цевоводни транспорт

У периоду од 2021.-2025. године реализоване су све планиране активности у статистици цевовода. Редовно су спровођена сва квартална и годишња истраживања предвиђена уредбама о утврђивању плана званичне статистике и прикупљени подаци о мрежи нафтовода и гасовода, обиму транспорта нафте и гаса и утрошеној електричној енергији. Подаци су објављени у комплексним публикацијама Завода.

8) Претовар

Сва квартална и годишња истраживања из области претовара спроведена су у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике и обезбеђени су подаци о средствима предузећа из претоварне делатности, искоришћености истих, обиму претовара, врсти претоварене робе и тонама операција.

9) Регистрована возила

Подаци о први пут регистрованим и укупно регистрованим моторним и прикључним возилима у друмском саобраћају према врсти возила, години производње, носивости, врсти горива, преузимају се из административног извора Јединственог регистра возила, који је у надлежности Министарства унутрашњих послова. Истраживање се спроводи у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике. Подаци се достављају Евростату и другим међународним институцијама у складу са задатим роковима. Током 2024. године, за потребе упитника Common Questionnaire, уведени су нови индикатори и извршена ревизија података за период од 2015. до 2023. године.

10) Мобилност путника у друмском саобраћају

Од 2025. године у оквиру пројекта "IPA 2022 - Transport statistics", започет је интензиван рад на изучавању захтева Евростата у вези са производњом основних индикатора мобилности путника. Планирано је да се на основу тога, током 2026. године спроведе истраживање којим би се обезбедили експериментални подаци о кретању путника према сврси и дужини путовања, као и врсти превозног средства које је коришћено за путовање.

11) Безбедност саобраћаја

Подаци о саобраћајним незгодама и настрадалим лицима, утицајним факторима и учесницима, обезбеђују се на основу података које добијамо од Министарства унутрашњих послова. Истраживање је усклађено за захтевима Евростата и редовно се сроводи у складу са уредбама о утврђивању плана званичне статистике. У 2024. години, за упитник Common Questionnaire, урађена је ревизија података за период од 2015-2023. године. Периодика индикатора је тромесечна и годишња.

Министарство унутрашњих послова (МУП) је у оквиру успешне сарадње редовно достављало релевантне статистичке податке Републичком заводу за статистику (РЗС) на кварталном и годишњем нивоу, чиме су све планиране активности реализоване у складу са програмом.

■ 9. Туризам

Сва статистичка истраживања дефинисана Програмом и годишњим плановима из области статистике угоститељства и туризма реализована су у складу са прописаном регулативом, без прекорачења утврђених рокова.

У области обезбеђивања основних месечних показатеља о туристичком промету у комерцијалном смештају (број долазака и ноћења домаћих и страних туриста), од 2022. године у потпуности је успостављено коришћење административног извора података, Централног информационог система у области угоститељства и туризма (Е-туриста), чиме је укинута традиционални начин прикупљања података путем статистичких упитника. Преласком на административни извор значајно је унапређен обухват извештајних јединица (угоститељских објеката који пружају услугу смештаја) и створени су услови за продукцију ширег скупа релевантних показатеља. У домену дисеминације података, месечни показатељи о туристичком промету, од нивоа Републике Србије до нивоа општине/града, постали су доступни корисницима путем дисеминационе базе. Истовремено, значајан број показатеља из области угоститељства и туризма омогућен је корисницима и кроз Национални портал отворених података, чиме је додатно повећана доступност и транспарентност статистичких информација. У извештајном периоду, у оквиру ИПА пројекта „Развој ефикасног и одрживог статистичког система у складу са европским статистичким системом“, реализовано је статистичко истраживање о страним туристима у Републици Србији, са циљем обезбеђивања података о карактеристикама тражње иностраног туризма у комерцијалним смештајним објектима. Добијени резултати представљају значајну основу за анализу структура и трендова тражње, као и за праћење одрживости туристичких активности у земљи. Током 2025. године спроведена је пилот анкета „Туристичка активност становништва Србије“, којом су створени квалитетни методолошки и организациони предуслови за имплементацију овог истраживања у редовну статистичку продукцију.

У складу са чланом 13. Правилника о начину уношења, рада, вођења и коришћења Централног информационог система (ЦИС) и његовој садржини и врсти података ("Службени гласник РС", бр. 87 од 19. јуна 2020, 67 од 2. јула 2021, 58 од 14. јула 2023, 26 од 21. марта 2025.) РЗС има приступ функционалностима ЦИС-а у делу извештавања и аналитике, који се односе на угоститеље, угоститељске објекте, смештајне капацитете, туристички промет и његову структуру, као и на кориснике услуге смештаја.

Приступ функционалностима ЦИС-а из става 1. поменутог члана, РЗС остварује путем интерфејса.

РЗС нема приступ подацима корисника услуга смештаја, који се односе на податке о личности. У свим публикацијама Републичког завода за статистику, почев од 2022. године, подаци о туристичком промету објављују се на основу статистичке обраде података преузетих из

административног извора, Централног информационог система у угоститељству и туризму (еТуриста).

■ 10. Наука, технологија и иновације

1) Истраживање и развој

Реализована су редовна годишња истраживања и обезбеђени дефинисани индикатори. Од 2022. године уведено је ново годишње саопштење "Научноистраживачка и развојна делатност" које обједињује кључне показатеље из ове области и публикује се упоредо са постојећим Билтенем. Такође, континуирано су обезбеђивани подаци о буџетским улагањима у науку (GBARD), који су у прописаним роковима и уз примену одговарајуће NABS класификације редовно достављани Евростату.

2) Иновације

У извештајном периоду спроведене су две рунде истраживања о иновативним активностима пословних субјеката (за периоде 2020–2022. и 2022–2024. године), а пратећа статистичка саопштења објављена су почетком децембра 2023. и 2025. године. Основни подаци из првог циклуса истраживања достављени су Евростату, при чему је процес валидације индикатора делимично реализован. Слање података из последњег истраживачког циклуса планирано је у току 2026. године. Такође, континуирано су обезбеђивани индикатори који се преузимају из истраживања Завода за Европске иновационе резултате (EIS).

3) Људски ресурси у науци и технологији

У оквиру праћења људских ресурса у науци и технологији, подаци су редовно преузимани из Анкете о радној снази (АРС) и објављивани у форми годишњих саопштења за цео извештајни период. Саопштење за референтну 2022. годину објављено је у јуну 2024. године, услед спровођења ревизије АРС индикатора током 2023. године.

4) Статистика употребе информационих и комуникационих технологија

Група за статистику употребе информационо-комуникационих технологија (ИКТ) у домаћинствима је спроводила редовна годишња истраживања, према плановима званичне статистике, са циљем прикупљања индикатора о приступу информационо-комуникационим технологијама, употреби рачунара и интернета и коришћењу електронске трговине. Такође су прикупљени подаци за праћење дигиталних вештина и коришћење вештачке интелигенције. Група за ИКТ је такође спровела годишње истраживање о употреби информационо-комуникационих технологија у предузећима са циљем прикупљања индикатора о ИКТ системима унутар предузећа, аутоматској размени података у оквиру и ван предузећа, као и размени електронских информација у ланцу снабдевања и набавкама.

■ 11. Ванредни догађаји и ванредне ситуације

У периоду 2021–2025. године, истраживања и прикупљање података Сектор за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова (МУП) је спроводио у складу са Програмом званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године, усвојеним од стране Народне скупштине 2021. године, и прописаном методологијом званичне статистике и важећим нормативним оквиром. Прикупљени подаци достављани су правовремено и у складу са утврђеним роковима Републичком заводу за статистику, који је вршио њихову даљу обраду, анализу и дисеминацију у складу са својим надлежностима. Релевантни подаци прикупљени су континуирано током процеса рада и евидентирани у интерним базама података МУП-Сектора за

ванредне ситуације, у циљу обезбеђивања поуздане и свеобухватне основе за извештавање, анализу и доношење стратешких одлука.

Напомињемо да је у Програм званичне статистике Републике Србије 2021–2025. године уведено систематско праћење и истраживање следећих показатеља: број проглашених ванредних ситуација, број дана трајања ванредних ситуација, као и број ванредних ситуација према опасностима које су их узроковале (земљотрес, поплава, екстремне временске појаве и друге опасности). Наведено проширење обухвата Програма је уведено услед значаја ових информација за свеобухватно праћење стања у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, као и ради праћења изложености и рањивости, односно трендова и учесталости ванредних ситуација према врсти опасности. Прикупљени подаци представљају значајну основу за планирање и спровођење превентивних активности у циљу смањења потенцијалних будућих последица и материјалних штета.

Поред наведеног, у оквиру наведеног Програма уведен је и систематски преглед следећих показатеља у области поступања са експлозивним остацима рата (ЕОР): број реализованих претрага терена ради проналажења и уништавања ЕОР, површина претражених локација, број комада уклоњених и уништених ЕОР, као и количина уклоњених и уништених експлозивних материја. Ови подаци прикупљају се у циљу праћења трендова и учесталости проналазака ЕОР, као и ради процене степена угрожености и планирања даљих активности на њиховом систематском уклањању.

Такође, у периоду 2021–2025. године евидентирани су следећи подаци: укупан број ванредних догађаја (и број погинулих, повређених и спашених лица на свим ванредним догађајима), преглед броја ванредних догађаја са последицама (број пожара, експлозија, техничких интервенција – укупно/са опасним материјама/у саобраћају), укупан број пожара и експлозија (и посебно на грађевинским објектима/отвореном простору/саобраћајним средствима), укупан број учесника на интервенцијама гашења пожара и експлозија, укупан број оперативних карти, као и укупан број анализа интервенција.

Посебно се напомиње да је у плану МУП-Сектора за ванредне ситуације унапређење и измена интерних методологија истраживања и прикупљања података, као и њихово усклађивање са релевантним глобалним смерницама у области смањења ризика од катастрофа. О свим евентуалним изменама методолошког оквира Републички завод за статистику биће благовремено обавештен, ради обезбеђивања континуитета, упоредивости и квалитета званичних статистичких података.

■ СТАТИСТИКА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СТАТИСТИКЕ КОЈЕ ОБУХВАТАЈУ ВИШЕ ОБЛАСТИ

■ 1. Животна средина

1) Монетарни рачуни животне средине

Реализоване су планиране активности за три монетарна рачуна животне средине (Рачун трошкова за заштиту животне средине, Рачун накнада за заштиту животне средине, Рачун за сектор еколошких добара и услуга). Резултати истраживања се објављују у саопштењима према Календару објављивања и достављају Евростату према дефинисаним роковима. У оквиру Рачуна трошкова за заштиту животне средине и Рачуна за сектор еколошких добара и услуга имплементирана је нова ЕУ Класификација заштите животне средине према намени (Classification of Environmental Purposes - CEP) која је Делегирајућом Уредбом (ЕУ) 2025/1131 постала обавезујућа. Ова класификација заснована је на глобалној Класификацији функција заштите животне средине (Classification of Environmental Functions - CEF).

2) Физички рачуни животне средине

Реализоване су планиране активности за три физичка рачуна животне средине (Рачун материјалних токова, Рачун емисија у ваздух, Рачун физичког тока енергије). Резултати истраживања се објављују у саопштењима према Календару објављивања и достављају Евростату према дефинисаним роковима. Обрачунат је важан индикатор циркуларне економије - Материјални отисак и подаци објављени у бази података и публикацијама Завода. Рачун емисија у ваздух је комплетиран за део везан за емисије гасова са ефектом стаклене баште 2024. године и ревидирана временска серија од 2010. године. Рачун физичког тока енергије се ревидира годишње услед методолошких измена Евростата на новој верзији алата за обрачун. За сва три рачуна остварен је велики напредак у области дисеминације података који су доступни у бази података Завода.

3) Статистика отпада и хемикалија

Реализоване су планиране активности у области статистике отпада које се тичу спровођења статистичких истраживања о створеном и третираном отпаду за потребе извештавања Евростату, у складу са Уредбом о статистици отпада. За поменуто извештавање настављено је преузимање података статистике отпада из административног извора Агенције за заштиту животне средине. Резултати истраживања се објављују у саопштењу према Календару објављивања и достављају Евростату према дефинисаним роковима. Из доступних података настављен је обрачун важних индикатора циркуларне економије као што су: Генерисани отпад из кога је искључен главни минерални отпад и Кружна стопа употребе материјала који су доступни у бази података Завода и публикацији Екобилтен.

У складу са Законом о управљању отпадом и подзаконским актима који дефинишу извештавање у овој области реализоване су све активности, а Агенција за заштиту животне средине на годишњем нивоу припрема Извештаје о отпаду и токовима отпада који се објављују на сајту Агенције и доставља податке РЗС. Подаци се односе на све врсте отпада које су дефинисане Програмом и достављају се у роковима према Плану. За комунални отпад подаци се достављају Евростату према утврђеним роковима.

4) Статистика воде, ваздуха и климатских промена

Реализоване су планиране активности из области статистике вода и спроведено пет статистичких истраживања из којих се редовно годишње објављују три саопштења. Резултати истраживања достављају се Евростату годишње у извештавању путем заједничког упитника ОЕЦД/Евростат

о копненим водама. Настављен је обрачун и објављивање индикатора значајних за праћење очувања водних ресурса, као што су Водни стрес, као и индикатора о прикључености становништва на водоводну и канализациону мрежу и третман отпадних вода који су доступни у бази података Завода и публикацији Екобилтен.

У складу са Законом о заштити ваздуха, Агенција за заштиту животне средине на годишњем нивоу припрема Инвентар загађујућих материја у ваздух - у складу са CLRTAP Конвенцијом. Примењује се међународна ЕМЕР / ЕЕА 2023 методологија и емисије са пратећим извештајем се шаљу до 15. фебруара, односно 15. марта CEIP и EIONET. За израчунавање емисија се као улазни подаци користе сви национални званично доступни подаци, као и подаци достављени Агенцији од стране идустијских произвођача, компанија и других институција. Национални инвентар се ажурира годишње како би одражавао доступност нових информација, секторска побољшања, методолошке промене. Сваке године се врши ревизија Инвентара од стране муђународних експерата. Такође, у складу са Законом о климатским променама Агенција за заштиту животне средине на годишњем нивоу припрема Инвентар гасова са ефектом стаклене баште - у складу са UNFCCC Конвенцијом. Примењује се међународна IPCC 2006 методологија и емисије са пратећим извештајем су први пут послате Секретаријату Конвенције у децембру 2024. године. Од 2025. започето је редовно годишње извештавање, што значи да се емисије са пратећим извештајем шаљу до 15. марта, односно 15. априла ЕЕА и Секретаријату UNFCCC. За израчунавање емисија се као улазни подаци користе сви национални званично доступни подаци, као и подаци достављени Агенцији од стране идустијских произвођача, компанија и других институција. Национални инвентар се ажурира годишње како би одражавао доступност нових информација, секторска побољшања, методолошке промене. Агенција припрема и објављује Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији. На сајту Агенције доступан је извештај за 2024. годину. Европској агенцији за животну средину достављају се подаци квалитета ваздуха у прописаном року, једном годишње за претходну годину што је урађено за 2024. годину.

5) Статистика заштите природе

У траженом периоду овог програмског извештаја, Завод за заштиту природе Србије је редовно достављао податке, на годишњем нивоу, за публикацију Статистички годишњак Републике Србије (поглавље: Животна средина). Достављани су подаци о: заштићеним природним добрима (заштићеним подручјима и заштићеним врстама) о броју и површини заштите; националним парковима - подаци о општинама на којима се налазе, површини, години проглашења и надморској висини; заштићеним биљним и животињским врстама - подаци о броју строго заштићених дивљих врста и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, броју дивљих врста флоре и фауне стављене под контролу промета; природном и културном баштином под међународном заштитом (списак природних и културних добара под заштитом УНЕСК-а, резервата биосфере, Рамсарских подручја); број ИБА, ИПА, ПБА подручја, број потенцијалних ЕМЕРАЛД подручја; списак еколошки значајних подручја Републике Србије; приоритетним типовима станишта и ажурирано методолошко објашњење.

Поред постојећег истраживања „Регистар заштићених природних добара“, успешно су уведена два нова статистичка истраживања, односно активности: „Израда студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту“ и „Базе података о стаништима, заштићеним врстама и подручјима еколошке мреже“. Резултујуће студије заштите интегрално су уврштене у Информациони систем Завода за заштиту природе Србије, прецизније у модул „Централни регистар“ у оквиру мода рада „Архива заштићених добара“.

Заводу за заштиту природе Србије су од стране научноистраживачких институција континуирано достављани подаци о типовима станишта и дивљим врстама биљака, животиња и гљива. Ови подаци су искоришћени за унапређење базе података о дистрибуцији потенцијално угрожених врста и типова станишта у земљи. Активности су реализоване кроз наменске пројекте

„Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије”, „Успостављање еколошки значајних подручја Европске уније Натура 2000 на територији Републике Србије” и „Израда Црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији”.

■ 2. Географски информациони систем

1) Национална инфраструктура геопросторних података

У програмском периоду у оквиру развоја Националне инфраструктуре геопросторних података омогућени су претрага и преглед геопросторних података Републичког геодетског завода (РГЗ) и других институција. Размена и коришћење хармонизованих геопросторних података и сервиса омогућено је путем унапређене верзије сајта и апликативних решења Геосрбије 2.0. Континуирано су ажирирани метаподаци у Националном Матакаталогу као и сервис података. Размена геопросторних података из надлежности РГЗ путем сервиса омогућена је грађанима и професионалним корисницима (државни органи/организације и привреда РС), у оквиру унапређеног дистрибутивног система и Геосрбије 2.0.

Планиране активности у наредном периоду обухватају доношење, измене и допуне законских и подзаконских аката у вези са НИГП-ом, а у складу са могућим изменама регулативе ЕУ, биће вршено даље усклађивање прописа Републике Србије. Ове измене су подстакнуте европском иницијативом GreenData4All, која је покренута 2025. године у оквиру које се, у најопштијем смислу, ради на измени правила која се односе на просторне податке о животној средини и приступ информацијама о животној средини. GreenData4All, поред осталог, има за циљ и да INSPIRE директиву учини ефикаснијим и исплативијим инструментом за размену података о животној средини у контексту European Green Deal Data Space концепта, и да је усагласи са другим регулативама (Implementing Regulation on high-value datasets and the arrangements for their publication and re-use, Open Data and the re-use of public sector information Directive etc.). Предлог измена INSPIRE директиве је усвојен и објављен, и предстоји његово разматрање од стране Савета и Парламента ЕУ. Имајући у виду наведено, рок за имплементацију ових измена у национално законодавство помера се за крај 2027. године.

2) Географски информациони систем

У 2021. години успостављени су технички предуслови за ефикасну интеграцију геопросторних података у статистички систем увођењем нових електронских сервиса Републичког геодетског завода за преузимање података. На овај начин омогућено је систематско коришћење Регистра просторних јединица и адресног регистра у статистичке сврхе. Током 2022. године активности су биле усмерене на подршку Попису становништва, домаћинстава и станова. Извршено је ажурирање и контрола граница свих пописних кругова у Републици Србији, а путем сервиса Републичког геодетског завода преузети су сви неопходни геопросторни подаци за теренско спровођење пописа и израду ажурних мапа статистичких и пописних кругова. У 2023. години подаци Пописа становништва, домаћинстава и станова 2022. године повезани су са геореференцираним просторним јединицама ради израде популационе мреже Републике Србије (гридови величине 1 km²). Овај процес је у 2024. години заокружен завршетком класификације популационе мреже и насељених места у Републици Србији у складу са DEGURBA методологијом, чиме је унапређена просторна димензија званичне статистике. У 2025. години Развијен је интерактивни портал GeoCensus који омогућава визуелни приказ индикатора Пописа становништва, домаћинстава и станова из 2022. године, као и Пописа пољопривреде из 2023. године, на свим територијалним нивоима – од нивоа Републике до популационе мреже (грид величине 1 km²). Овиме је омогућена шира и функционалнија употреба геопросторних статистичких података.

3) Регистар просторних јединица (РПЈ)

Републички геодетски завод је у сарадњи са Републичким заводом за статистику пратио промене у просторним јединицама и вршио ажурирање графичке базе података Регистра просторних јединица. У току 2021. и 2022. године вршена је ревизија граница статистичких и пописних кругова, припрема и ажурирање геопросторних података, као и процена броја станова/домаћинстава све за потребе организације и спровођења Пописа становништва, домаћинстава и станова 2022. године.

■ 3. Статистика одрживог развоја

Индикатори Циљева одрживог развоја за Републику Србију се сукцесивно ажурирају и база се допуњује новим индикаторима. Ажурирање се обавља у кварталној динамици.

■ 4. Статистика полова

Публикација „Жене и мушкарци у Републици Србији“ се објавује у трогодишњој динамици и у току извештајног петогодишњег периода објављена је публикација за 2023. годину.

■ 5. Статистика омладине

Министарство туризма и омладине годинама уназад спроводи Истраживање о положају и потребама младих. Предмет овог истраживања је сагледавање положаја и потреба младих на основу Стратегије за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године и ЕВРОСТАТ индикатора, као и дубља компаративна анализа која треба да укаже на промене у ставовима и потребама младих и понуди одговоре за њихово боље разумевање. Истраживање треба да послужи као основ за доношење на подацима заснованих јавних политика, усмеравање активности у омладинском сектору и планирање пројеката који ће имати утицај на унапређење квалитета живота младих у Србији, у складу са њиховим потребама. Индекс благостања младих је иновативан алат за годишње праћење напретка у спровођењу Стратегије за младе. Са 108 индикатора на националном нивоу и 98 на локалном нивоу, Индекс благостања младих даје свеобухватну слику напретка у остваривању циљева Стратегије и унапређивању положаја младих у Србији и омогућава детаљно праћење различитих аспеката живота младих на свим нивоима. Развијен је са циљем да пружи поуздане податке као основу за креирање и праћење реализације омладинске политике, али и да подстакне сарадњу између свих актера који су укључени у рад са младима. Вредност Индекса благостања младих се сваке године оцењује „скор-ом“ који може да се креће у вредностима од 0 до 100, и мери се у односу на стање пре почетка реализације Стратегије. У 2023. години остварена је индексна вредност од 29,22, што представља одличне резултате, јер то значи да је у првој години спровођења Стратегије остварено више од четвртине жељених промена. Очекује се да ће скор Индекса континуирано расти кроз године са тенденцијом да оствари максималну циљану вредност у 2030. години.

■ МЕТОДОЛОГИЈА ПРИКУПЉАЊА, ОБРАДЕ, ДИСЕМИНАЦИЈЕ И АНАЛИЗЕ ПОДАТАКА**■ 1. Метаподаци**

У оквиру активности на успостављању статистичког система метаподатака у периоду 2021–2025. године настављен је рад на развоју система структурних метаподатака националног статистичког система, као и система за интеграцију административних извора који се користе у спровођењу статистичких активности. Развојем нових и унапређењем квалитета постојећих административних регистара у Републици Србији створени су предуслови за производњу поузданијих и квалитетнијих резултата званичне статистике у свим статистичким областима. У циљу унапређења праћења, транспарентности и оперативне ефикасности у управљању међуинституционалном сарадњом, као и обезбеђивања дугорочне одрживости коришћења административних података у званичној статистици, успостављање интегрисане платформе — Статистичког информационог система о метаподацима и међуинституционалним односима (SIMRIS) — идентификовано је као кључни развојни приоритет.

SIMRIS је конципиран као централни институционални регистар у оквиру националног статистичког система, дизајниран да подржи структурирано управљање односима између институција, административних извора података и статистичких активности. Интеграцијом са системом структурних метаподатака, SIMRIS ће обезбедити хармонизован оквир за повезивање административних извора података са статистичким активностима и благовремену производњу статистичких индикатора. На тај начин систем доприноси јачању институционалног управљања, кроз успостављање структурираног оквира за координацију, праћење и надзор односа са партнерским институцијама у оквиру националног статистичког система. Активности на успостављању SIMRIS-а започете су средином 2025. године.

У периоду 2021–2025. године континуирано су спровођене активности на допуни и унапређењу Система референтних метаподатака и извештаја о квалитету (РЗСМЕТА). Референтни метаподаци описују садржај и квалитет статистичких производа и имају за циљ да корисницима обезбеде додатне информације неопходне за њихово правилно коришћење и тумачење. Током наведеног периода спроведене су планиране анализе и унапређења система, како на техничком, тако и на методолошком плану. РЗСМЕТА систем се састоји од репозиторијума метаподатака (SQL Server база података) и апликације која омогућава креирање референтних метаподатака и извештаја о квалитету. Систем је развијен у складу са стандардима Евростата (SIMS 2.0).

Редовно су организоване обуке за коришћење апликације, уз континуирано праћење и надгледање процеса израде и ажурирања, као и обезбеђивање стручне подршке запосленима. Као резултат наведених активности, у петогодишњем периоду произведена су 273 референтна метаподатка и 212 извештаја о квалитету.

Референтни метаподаци доступни су корисницима на веб-сајту РЗС-а, док се извештаји о квалитету објављују на интранет порталу Завода. За потребе размене са Евростатом систем омогућава аутоматско генерисање референтних метаподатака у SDMX формату, а током 2025. године, према препорукама Евростата, имплементиран је и нови стандард SDMX 3.0.

РЗСМЕТА је унапређен увођењем нове функционалности (модула) за припрему стандардизованих референтних метаподатака за индикаторе Циљева одрживог развоја (ЦОР). Након успешно спроведене тест фазе, решење је пуштено у продукцију. За све расположиве скупове података индикатора ЦОР креирани су и објављени референтни метаподаци на порталу за праћење индикатора ЦОР. Метаподаци су објављени у оквиру Статистичке (дисеминационе) базе података (<https://data.stat.gov.rs>), као и на веб-порталу РЗС-а за праћење индикатора ЦОР.

■ 2. Класификације

У периоду од 2021. до 2025. године спроведене су кључне активности у циљу унапређења и усклађивања националне Класификације делатности са међународним стандардима. Започете су припреме за увођење нове европске класификације NACE Rev. 2.1. У 2023. години покренуте су активности на изради нове Класификације делатности, док је у 2024. години припремљен предлог нове Класификације (КД 2025), који је у потпуности усклађен са NACE Rev. 2.1. Током 2024. године одржане су консултације са стручњацима из свих привредних грана с циљем усклађивања терминологије из специфичних научних и стручних области, као и њеног усклађивања са терминологијом која је заступљена у различитим законима и подзаконским актима. Такође, сачињен је нацрт Закона о класификацији делатности и предлози Уредбе о Класификацији делатности (2025), детаљне методологије са шифрама, називима и описима делатности. У току 2025. године настављен је дијалог са надлежним институцијама и регистраторима кроз низ консултативних састанака, са циљем припреме плана за предстојећи процес пререгистрације пословних субјеката и имплементацију нове Класификације делатности у статистичким и административним регистрима, као и у свим фазама статистичких истраживања – прикупљању, обради, анализи и дисеминацији података званичне статистике, у складу са међународно утврђеним роковима. Резултат ове фазе консултативног поступка је закључак да би полазећи од циљева и очекиваних ефеката имплементације NACE Rev. 2.1 класификације као приоритетне активности у циљу постизања пуне усклађености, најцелисходније исто урадити кроз доношење само нове Уредбе о класификацији делатности, без усвајања новог Закона о класификацији делатности, у ком смеру су настављене активности.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је у претходном периоду интензивирало активности на развоју Националне стандардне класификације занимања (НСКЗ) у Републици Србији, у складу са ISCO-08 међународним стандардима класификације занимања, доношењем Одлуке о Јединственом кодексу шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада ("Службени гласник РС", бр. 56/2018, 101/2020, и 74/2021), чији је саставни део и Шифарник занимања који садржи 3.694 занимања. У периоду 2021-2024. године спроведена су два циклуса тестирања Предлога методологије за развој стандарда занимања и развијено је укупно 33 предлога стандарда занимања. Информације у вези са НСКЗ, доступне су на интернет страни: <http://kodekssifara.minrzs.gov.rs/>. У 2025. години су започеле активности на изради Закона о Националној стандардној класификацији занимања. Описи дефиниција класификационих целина ISCO-08 су усклађени са Шифарником занимања и локалним приликама на тржишту рада у Републици Србији.

■ 3. Регистри

У оквиру редовних активности Статистичког пословног регистра (СПР) унапређене су процедуре преузимања података из административних извора што је довело до побољшања квалитета података у бази регистра. Поред тога, побољшана су постојећа методолошка решења и креиране су логичке контроле које проверавају евентуалне неконзистентности у подацима СПР-а.

У табеле статистичких јединица које се воде у СПР-у уведена су поједина нова поља, као и нова статистичка јединица врсте делатности (КАУ), а формирано је и иницијално стање сложених предузећа. Методолошка решења и процедуре СПР-а, укључујући и информације о пољима која се воде у СПР бази, описана су у новокреираној интерној публикацији Азбука СПР-а, а написане су и Основе статистичког пословног регистра, и постављене на веб сајту РЗС-а. Наставило се са праћењем и усклађивањем са међународним статистичким стандардима, те се кренуло са увођењем класификације делатности NACE Rev.2.1. Регистар јединица разврставања своје напоре усмерава на проширивање обима рада и обухвата података о јединицама за које је надлежан.

Спроводе се активности на успостављању регистра носилаца јавних овлашћења у сарадњи са Министарством за државну управу и локалну самоуправу, Пореском управом и другим државним органима, чиме би се активности РЗС на овом пољу објединиле, унапредила Е-управа и олакшала и убрзала процедура како за РЗС тако и за кориснике.

Такође, конципиране су активности око преузимања базе верских заједница од стране Министарства правде.

Ради се на увођењу редовне месечне процедуре ажурирања јединица базе са недостајућим делатностима као и јединственим бројевима корисника буџетских средстава. У току је велика акција ажурирања адресних података установа и месних заједница, као и осталих јединица разврставања у регистрационој надлежности РЗС, имајући у виду да је Републички геодетски завод великој већини објеката у Републици Србији доделио одговарајућу адресу и кућни број.

Организоване су континуиране активности ажурирања електронске архиве, чиме би се знатно олакшао и унапредио квалитет рада.

Континуирано се прати садржај „Службеног гласника“ и у том смислу ажурира СПР база. Регистар јединица разврставања (РЈР) прати оптерећеност подручних одељења својим активностима и сарађује са колегама из истих у циљу рационализације послова.

Започете су активности на припремама методолошких, организационих и ИТ инструмената за успостављање, ажурирање и одржавање Статистичког популационог регистра, као и активности на детаљној анализи свих расположивих административних извора у погледу доступности, обухвата и квалитета података и њиховој употребној вредности за производњу званичне статистике из области становништва и станова.

У посматраном периоду, Статистички регистар пољопривредних газдинстава (СРПГ) коришћен је као оквир за избор газдинстава за годишња статистичка истраживања у пољопривреди, као и за спровођење Пописа пољопривреде 2023, након којег је извршено и потпуно ажурирање поменутог регистра.

У сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде установљен је протокол за директно преузимање података из административних извора од стране РЗС-а. Настављена је сарадња на побољшању квалитета административних извора и усклађивању дефиниција између статистичких и административних извора података.

■ 4. Методологија узорка

У периоду 2021–2025. године, у циљу унапређења дизајна узорка домаћинстава који се користи у области демографских статистика, спроведена су тестирања пакета програмског језика R намењених стратификацији оквира и алокацији узорка. Резултати спроведених анализа указали су на могућност унапређења постојећих метода стратификације и алокације у појединим истраживањима, након чега је започета практична примена одабраних R пакета у процесу дизајнирања узорка. У области демографских статистика посебна пажња била је усмерена на развој методологије за израчунавање стандардних грешака оцена тотала параметара добијених

применом калибрисаних пондера. Применом пакета Regennesees и коришћењем прилагођеног регресионо композитног модела дефинисане су методе за израчунавање оцена тотала и њихових грешака за претходне и коначне месечне оцене за Анкету о радној снази, као и за израчунавање приближне вредности узорачких грешака за тотале по кварталима и на нивоу године. У наведеном периоду, процес дефинисања методологије обухватио је и успостављање, као и тестирање консултационих база заснованих на демографским проценама. Након спровођења Пописа становништва, домаћинства и станова 2022. године, извршена је измена методолошког приступа кроз примену демографских процена у текућем времену. Ова промена условила је ревизију оцена за следећа истраживања: Анкету о радној снази (АРС), Анкету о потрошњи домаћинства (АПД) и Истраживање о приходима и условима живота (СИЛК). У области пословних статистика, све већа доступност административних извора података искоришћена је у циљу смањења оптерећења извештајних јединица. То је постигнуто применом импутације административних података за јединице изабране у узорак за које су релевантни подаци већ доступни у административним изворима. Поред тога, административни подаци почели су да се користе и у процесу детекције аутлајера, у случајевима када је периодика достављања административних података усклађена са периодиком прикупљања података путем статистичког истраживања. У периоду од 2021-2025. године, активности у међународној сарадњи, реализовале су се путем учествовања у међународним пројектима, конференцијама и ESTP курсевима.

■ 5. Анализа временских серија

У петогодишњем периоду реализоване су све планиране активности у области анализе и десезонирања временских серија. РЗС редовно је спроводио десезонирање временских серија у областима индустријске производње, унутрашње и спољне трговине, грађевинарства, националних рачуна, тржишта рада и туризма, као и других серија у складу са текућим аналитичким и публикационим потребама. За десезонирање је коришћен софтвер JDemetra+, уз континуирано праћење његовог методолошког и софтверског развоја, док су се паралелно примењивали и развијали аналитички поступци у програмским окружењима R и Python.

Током извештајног периода унапређен је аналитички оквир за анализу временских серија, са посебним нагласком на редовну анализу и ажурирање националног календара који се користи у JDemetra+, као и на систематско праћење и евалуацију моделских спецификација за десезонирање. Значајна пажња била је посвећена анализи атипичних вредности (аутлајера) и њиховог утицаја на стабилност сезонских фактора и ревизије серија. Поред тога, спроведена су методолошка унапређења у области модела за анализу временских серија, кроз примену релевантних статистичких тестова, напредних функција за декомпозицију временских серија и додатних аналитичких алата, са циљем унапређења квалитета и поузданости добијених резултата.

Нове временске серије из области грађевинарства и националних рачуна укључене су у процес десезонирања након спроведене детаљне претходне анализе њихових статистичких својстава и структуре кретања.

Посебан сегмент активности био је усмерен на анализу директног и индиректног приступа десезонирању, са фокусом на временске серије Трошкова рада. Спроведене су упоредне анализе резултата добијених применом оба приступа, укључујући стабилност сезонских фактора и конзистентност агрегираних и десагрегираних серија, што је допринело дефинисању оптималних методолошких решења у области статистике Трошкова рада.

У извештајном периоду извршен је прелазак на серверски приступ десезонирању, чиме су унапређени ефикасност рада, репродуктивност резултата и квалитет тимске сарадње. Истовремено су унапређени и аутоматизовани процеси генерисања излазних фајлова за потребе редовног слања података Евростату. Такође, спроведена је структурирана анализа и интерна евиденција свих серија које су се налазиле у процесу десезонирања (185 месечних и 673

кварталне временске серије). Поред тога, започето је успостављање систем праћења предиктивних и водећих индикатора заснован на моделима развијеним у JDemetra+, R и Python окружењима.

■ 6. Базе података

Систем за дисеминацију података (StatData) континуирано се унапређује у складу са принципима Кодекса праксе за дисеминацију званичне статистике, развојем нових технологија и потребама корисника. Централно место овог система је дисеминациона база података (<http://data.stat.gov.rs>) која се свакодневно одржава и унапређује.

Најзначајније активности спроведене у периоду 2021–2025. године су:

- Мапирање скупова података према Евростатовој SDMX структури, чиме је успостављен аутоматизован процес генерисања скупова података за слање Евростату у складу са Збирком статистичких захтева (Statistical requirements compendium) коју годишње објављује Евростат;
- Креирање нових скупова података статистичких индикатора (укупно отворено 660 нових индикатора, од чега је 162 за праћење Циљева одрживог развоја);
- Ажурирање постојећих и креирање нових шифарника;
- Унапређење модула за аутоматско креирање стандардизованих статистичких саопштења у складу са Календаром објављивања (у оквиру система имплементирано је 67% од укупног броја саопштења);
- Унапређење визуелизације резултата званичне статистике, односно развој интерактивних графика и мапа и израда тематских инфографика;
- Развој API сервиса ради обезбеђивања програмског приступа подацима и метаподацима које објављује званична статистика.

ДевИнфо базе података (републичка и општинска) се објављују у, устаљеној, кварталној динамици – јануар, април, август и октобар, док се база Природно кретање становништва, објављује средином године. Све базе реализоване су у складу са дефинисаним роковима.

■ 7. Информисање и дисеминација

У периоду 2021–2025. године активности у области информисања и дисеминације су реализоване у складу са Програмом званичне статистике, уз континуирано унапређење доступности података, поузданости објављивања и видљивости званичне статистике у јавности.

У поређењу са претходним програмским периодом (2016–2020), у периоду 2021–2025. године остварени су видљиви позитивни резултати у више сегмената информисања и дисеминације. Просечан годишњи број корисничких захтева повећан је са 1 627 на 1 949, што указује на пораст интересовања за статистичке податке и интензивнију комуникацију са корисницима. Степен реализације Календара објављивања унапређен је са 97,6% на 99,2%, чиме је додатно оснажена предвидивост и кредибилитет званичне статистике. Просечан годишњи број медијских објава у којима су коришћени подаци Завода повећан је са 5 118 на 18 513, што потврђује значајно већу присутност статистичких података у јавном простору. Број објављених публикација остао је стабилан, уз благо повећање у односу на претходни петогодишњи период.

Период 2021–2025. године, обележиле су и свеобухватне комуникационе кампање поводом реализације Пописа становништва, домаћинства и станова 2022. и Пописа пољопривреде 2023, као и кампање усмерене на подизање видљивости и разумевања статистике („Бележимо тренутак у времену“, „Учествуј у попису, остави траг“, „Кад знамо боље планирамо“, „Статистика за почетнике“, „Лица РЗС-а“). Кампање су обухватиле медијске наступе, конференције, дигиталне

садржаје, видео-материјале, интерактивне визуелизације и активности на друштвеним мрежама, чиме је остварен значајан досег различитих категорија корисника.

Посебна пажња посвећена је развоју дигиталних канала комуникације, портала отворених података и даљем унапређењу платформе за праћење индикатора Циљева одрживог развоја, као и развоју тематских портала посвећених наведеним пописима. Тиме је додатно оснажена транспарентност рада и омогућен једноставнији приступ подацима различитим групама корисника. У циљу повећања доступности, прегледности и аналитичке вредности података, на веб-сајту Републичког завода за статистику успостављен је GeoCensus портал, који омогућава геопросторни приказ резултата пописа из 2022. и 2023. године.

Комуникација са корисницима структурно је унапређена кроз примену савремених, визуелно прилагођених и интерактивних формата представљања података, што је допринело већој разумљивости, употребљивости и широј примени званичне статистике у процесима доношења одлука и информисања јавности.

Током програмског периода спроведена су истраживања о задовољству корисника (2021, 2023. и 2025. године), која показују стабилан и позитиван тренд у оцени квалитета података и услуга. Просечна оцена укупног квалитета повећана је са 4,08 у 2021. години на 4,25 у 2025. години, што указује на висок степен поверења корисника и континуирано унапређење система информисања и дисеминације.

У периоду 2021–2025. године остварен је мерљив напредак у поузданости објављивања, медијској видљивости, дигиталној трансформацији и квалитету комуникације са корисницима. Постигнути резултати указују на висок степен институционалне стабилности, транспарентности и усклађености са европским стандардима, чиме је додатно ојачан кредибилитет званичне статистике.

Национални портал за праћење квантитативних показатеља успостављен је као јединствена информациона платформа по принципу „све на једном месту”. Портал обједињује индикаторе из различитих стратегија и извора, омогућавајући корисницима ефикасан преглед података и пратећих метаподатака кроз флексибилан оквир који подржава континуирану интеграцију нових индикатора и директан приступ Статистичкој (дисеминационој) бази података. Током овог извештајног периода, функционалност платформе је додатно унапређена кроз успешно повезивање са новим порталом за праћење индикатора Циљева одрживог развоја (ЦОР).

■ СТРАТЕШКА И УПРАВЉАЧКА ПИТАЊА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ

■ 1. Законодавни оквир

Усвојен је Закон о званичној статистици ("Службени гласник РС", број 109/2025).

■ 2. Координација статистичког система

У периоду 2021–2025. године остварен је значајан напредак у јачању координације и сарадње у оквиру Система званичне статистике Републике Србије. У циљу ефикасније примене Кодекса праксе европске статистике, Републички завод за статистику је 2021. године формирао Национални координациони одбор званичне статистике, као стално тело за координацију рада одговорних произвођача званичне статистике.

Координациони одбор учествује у утврђивању приоритета развоја, производње и дисеминације званичне статистике и даје мишљења и предлоге у процесу израде стратешких докумената система. Током програмског периода, чланови Одбора били су активно укључени у припрему

кључних докумената за развој система, укључујући Кодекс праксе званичне статистике, Правилник о поступку акредитације других произвођача званичне статистике и Пословник о раду Координационог одбора.

Поред унапређења сарадње са одговорним произвођачима званичне статистике, значајно је ојачана и сарадња са власницима административних извора података, који представљају један од кључних извора за производњу званичне статистике. Континуирана сарадња и размена података са институцијама које воде административне евиденције допринели су широј употреби административних извора, смањењу оптерећења извештајних јединица и унапређењу ефикасности статистичке производње.

Усвајањем новог Закона о званичној статистици створени су услови за спровођење поступка провере статуса одговорних произвођача званичне статистике, којим ће се утврдити улога институција у Систему званичне статистике, као одговорних произвођача и/или извора података, као и њихова усаглашеност са принципима званичне статистике и Кодексом праксе. Ове активности представљају важну основу за даље јачање координације, развој партнерских односа са власницима података и усклађивање Система званичне статистике Републике Србије са европским статистичким стандардима.

■ 3. Управљање квалитетом

Током периода 2021–2025. године настављене су активности на имплементацији система управљања квалитетом који се ослања на Кодекс праксе европске статистике (European Statistics Code of Practice – CoP) и принципе Управљања укупним квалитетом (Total Quality Management – TQM).

У циљу спровођења систематског мерења и унапређења квалитета статистичких процеса и производа, настављене су активности на изради референтних метаподатака и извештаја о квалитету, спровођењу евалуације квалитета статистичких процеса, ажурирању документације неопходне за ефикасно спровођење статистичких процеса и сл. Национална верзија општег модела статистичког пословног процеса (GSBPM) унапређена је и дефинисани су одговарајући индикатори квалитета. Интензиван је рад на имплементацији евалуације квалитета статистичких процеса кроз развој одговарајућих метода и алата, у складу са моделом статистичких пословних процеса, као и кроз њихову имплементацију на изабраним истраживањима.

Осим тога, Републички завод за статистику је наставио редовно да спроводи Истраживање о задовољству запослених у двогодишњој периодици. Циљ истраживања био је да се прикупе информације о мишљењима и ставовима запослених о различитим питањима, на основу којих се може стећи увид у степен задовољства запослених. Поред тога, Републички завод за статистику је наставио редовно да спроводи и Истраживање о задовољству корисника, такође у двогодишњој периодици. Циљ истраживања био је да се добију информације о потребама корисника, њиховом задовољству подацима и услугама, као и да се добију информације о квалитету података и услуга које РЗС пружа. Такође, РЗС је наставио са континуираним унапређењем сарадње са корисницима статистичких производа и услуга увођењем нових облика комуникације и информисања, а са друге стране наставио је да ради и на јачању сарадње са даваоцима података и смањивању њихове оптерећености. Настављено је спровођење континуиране едукације запослених из области управљања квалитетом, као и интензивна сарадња и размена искустава са земљама окружења и земљама Европског статистичког система.

Такође, у току 2025. године започете су и припреме за оцену усаглашености система званичне статистике Републике Србије са Кодексом праксе европске статистике (Peer review) која ће се реализовати у априлу 2027. године.

■ 4. ИТ инфраструктура

ИСТ је главни алат за прикупљање и обраду података у Републичком заводу за статистику. Због тога се на унапређењу његових функционалности и развоју нових модула ради континуирано. ИСТ је коришћен за прикупљање и обраду података за Попис становништва, домаћинстава и станова (2022) и Попис пољопривреде (2023). За потребе ових највећих статистичких истраживања развијене су додатне форме за преглед додељеног материјала. Такође, реализовано је повезивање ИСТ концепта са QGIS алатом, што је омогућило пописивачима да током целог трајања пописа имају увид у унете и додељене јединице на мапи. За потребе контроле материјала развијен је потпуно нов модул, који омогућава приступ апликацији путем пријављивања (корисничко име и лозинка), тако да су контролори у сваком тренутку имали преглед унетих и пристиглих записа. У периоду 2021–2025. године развијен је нови модул под називом ИСТ веб, интерпретер који у реалном времену генерише апликацију у веб претраживачу, читајући податке из метабазе. На овај начин значајно је олакшано генерисање форми за упитнике који се попуњавају путем веба. Додатно је омогућен и истовремени приступ десктоп форми за контролоре, без потребе за дуплим генерисањем форме (за десктоп и за веб).

У истом периоду започет је и рад на креирању ИСТ Андроид модула. Овај модул омогућиће генерисање форми за телефоне и таблете, како би се краћа истраживања могла спроводити на терену без употребе лаптопова.

За размену података и референтних метаподатака са Евростатом и ММФ-ом РЗС примењује SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange) стандард, који представља међународни стандард за размену података и метаподатака. У оквиру Система за дисеминацију података (StatData) имплементирани су алати Евростатове SDMX-RI инфраструктуре. У периоду 2021–2025. године, пратећи развој SDMX-RI инфраструктуре, постављене су нове везије алата у складу са препорукама Евростата. Настављен је рад на успостављању система аутоматизованог слања података у Евростат према утврђеној периодици одговарајућих скупова података.

Настављен је рад на унапређењу националног система референтних метаподатака (РЗСМЕТА), у делу за размену метаподатака и извештаја о квалитету са Евростатом. Систем је доступан корисницима свих институција које су део националног статистичког система. У циљу повећања транспарентности и доступности статистичких података, упостављање сервиса за размену података са националним институцијама једна је од приоритетних активности РЗС. У складу са тим, РЗС је континуирано радио на развоју нових и унапређењу постојећих сервиса за размену података, укључујући и рад на унапређењу интеграције OpenData платформе Завода са националним порталом отворених података.

■ 5. Међународна статистичка сарадња

Током периода 2021–2025. године редовно су достављани расположиви статистички подаци најзначајнијим међународним организацијама (Eurostat, одељења UN, OECD, FAO, ILO, MMF и др.) што је допринело усклађивању методологија и добијању међународно упоредивих показатеља. Учешће у раду међународних радних група и скупова допринели су остваривању и јачању добрих међународних односа и повезивању са европским статистичким институцијама, квалитетнијој размени искустава и знања, као и успостављању и јачању веза између државних институција.

Значајан допринос се остварује и кроз учешће представника Завода на редовним годишњим састанцима у организацији Евростата и Уједињених нација (годишњи састанак Статистичке комисије Уједињених нација, Конференција европских статистичара, састанци радних група у Евростату, редовне годишње мисије Евростата у Заводу, конференције, радионице и студијске посете). У оквиру Организације за црноморску економску сарадњу (BSEC) Завод континуирано, од 2022. године, учествује у раду Радне групе за размену статистичких података и економских

информација. Завод учествује у Регионалном програму ОЕЦД-а за југоисточну Европу (СЕЕ). Програм помаже у дизајнирању и имплементацији структурних реформи и интеграцији са Европском унијом, промовишући стандарде добре политике ЕУ. Користећи средства ТАИЕХ програма помоћи, током овог периода организована је једна експертска мисија (2025. године) и две студијске посете (2022 и 2025. године). Предуслов за развој билатералне сарадње представљају споразуми о сарадњи које је Завод склопио са статистичким институцијама: Међудржавни статистички одбор Заједнице независних држава (2024), Биро за националну статистику Агенција за стратешко планирање и реформе Републике Казахстан (2025) као и Протокол између Републичког завода за статистику Републике Србије и Министарства финансија Републике Казахстан о сарадњи у области размене статистичких података о међусобној трговини (2024).

Један од најзначајнијих видова јачања капацитета РЗС-а спроводи се уз подршку пројеката финансираних из претприступних фондова (ИПА), како националних тако и вишекорисничких (Multi-beneficiary programme) програма и других донатора. Циљ ових међународних програма статистичке сарадње је унапређење статистичког система Републике Србије ради хармонизације са Европским статистичким системом (ЕСС), као и одржавање постигнутог нивоа усаглашености у оквиру већ реализованих програма статистичке подршке. Током посматраног периода био је актуелан већи број ИПА пројеката који су се налазили у различитим фазама пројектног циклуса. Ти пројекти су следећи:

1. ИПА национални програми:

- ИПА 2016 – Развијање ефикасног и одрживог статистичког система у складу са Европским статистичким системом;
- ИПА 2018 – ЕУ за развој статистике у Србији;
- ИПА 2022 – EU4STAT – Унапређење српског статистичког система;
- ИПА 2022 – EU4SORS – Развој модерног статистичког система.

2. Вишекориснички ИПА регионални програми: ИПА 2017, ИПА 2019 и ИПА 2022.

Реализовани су и пројекти подржани од стране различитих донатора: Истраживања о пословној клими и потрошњи становништва у континуираним циклусима; Истраживање вишеструких показатеља у Србији (MICS7); TransMonEE у континуираним циклусима; Истраживања о потрошњи енергије у домаћинствима у Србији; Анкета о површинама и оствареној производњи важнијих ратарских усева за територију области и општину Сремска Митровица; Истраживање о децјем раду; Агенда 2030 у Србији – разврставање (дезагрегација) података индикатора циљева одрживог развоја (ЦОР).

Завод има улогу посматрача у Interreg програму прекограничне сарадње Србије са Мађарском, Румунијом, Хрватском и Бугарском за период 2021–2027. године.

Имплементација различитих пројеката има за циљ усклађивање званичних статистичких података са међународним статистичким стандардима, класификацијама и методологијама, као и усвајање добре статистичке праксе других земаља. Спровођење ових пројеката представља саставни део интензивних напора које Република Србија улаже у процесу придруживања Европској унији.

Спроведене активности су повећале степен усаглашености статистичког система Србије са Европским статистичким системом. Напредак је препознат и у извештајима Европске комисије о напретку Србије у процесу европских интеграција у оквиру Поглавља 18 које се односи на статистику.

Народна банка Србије редовно је достаљала међународним организацијама расположиве податке из своје надлежности:

- Монетарна статистика и статистика каматних стопа (Европска централна банка, ММФ),

- Статистика економских односа са иностранством (Евростат, УН, ММФ, Светска банка),
- Тромесечни дуг јавног сектора (ММФ),
- Тромесечни дуг сектора опште државе, тромесечни финансијски рачуни сектора опште државе и годишња структура дуга сектора опште државе (Евростат),
- Податке за потребе редовног извештавања Банке за међународна поравнања,
- Податке статистике платних система, платних услуга и инструмената плаћања (за потребе попуњавања ММФ Упитника о доступности и коришћењу финансијских услуга – Financial Access Survey - FAS).

Представници Народне банке Србије су редовно учествовали на састанцима радних група и Комитета Евростата:

- Радна група за статистику платног биланса,
- Радна група за статистику трговине услугама
- Радна група за статистику у случају прекомерног дефицита буџета,
- Радна група за годишње финансијске рачуне,
- Комитет за монетарну, финансијску и платнобилансну статистику.

Представници Народне банке Србије су учествовали у раду Irvin Fisher-овог комитета у оквиру Банке за међународна поравнања.

У складу са договореном сарадњом, Републички завод за статистику, Народна банка Србије, Министарство финансија и Београдска берза, податке припремљене за размену са ММФ-ом, постављају на веб-сајт РЗС-а, у оквиру националне странице сумарних података (National Summary Data Page – NSDP). Страница примењује стандардизовани систем за размену података и метаподатака (SDMX) у настојању да служи као јединствено средство публикација за главне макроекономске и финансијске податке. Публиковањем ових података путем странице NSDP, омогућено је да креатори политике, домаћи и међународни корисници података, укључујући инвеститоре и агенције за оцену рејтинга, имају једноставан приступ информацијама које је Управни одбор ММФ-а препознао и одредио као податке од суштинског значаја за праћење стања економије и економских политика. Омогућавањем једноставног приступа овим информацијама обезбеђено је да сви корисници имају симултани приступ ажурним подацима што доприноси већој транспарентности података.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

■ I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ је садржан у одредби члана 24. став 1. Закона о званичној статистици („Службени гласник РС”, број 109/2025), којом је прописано да Завод, у сарадњи са Народном банком Србије и осталим одговорним произвођачима званичне статистике, припрема Извештај о реализацији Програма, који доставља Народној скупштини на разматрање и одлучивање.

■ II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Разлози за доношење Извештаја о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године произлазе из одредбе члана 24. став 1. Закона о званичној статистици, којим је прописано да Завод, у сарадњи са Народном банком Србије и осталим одговорним произвођачима званичне статистике, припрема Извештај о реализацији Програма, који доставља Народној скупштини на разматрање и одлучивање.

РЗС је припремио Извештај о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године у сарадњи са Народном банком Србије и осталим одговорним произвођачима званичне статистике.

Законом о званичној статистици предвиђено је да се активности званичне статистике, односно спровођење статистичких истраживања и обезбеђивање статистичких индикатора од стране одговорних произвођача званичне статистике, заснивају на петогодишњем програму који доноси Народна скупштина и годишњим примењивим плановима које доноси Влада.

Народна скупштина је у марту 2021. године, донела Одлуку о Програму званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 24/21). Такође, на основу те одлуке, а у складу са Законом о званичној статистици, Влада је доносила одговарајуће уредбе којима су дефинисани годишњи планови званичне статистике.

РЗС као главни координатор статистичког система, припрему Програма и планова званичне статистике и њихову реализацију спроводи у сарадњи са другим одговорним произвођачима званичне статистике, надлежним за одређење статистичке области.

Сагласно Закону о Народној скупштини и Пословнику Народне скупштине, Извештај се доставља Народној скупштини ради разматрања и одлучивања.

Имајући у виду наведено, предлаже се доношење Закључка којим Народна скупштина прихвата Извештај о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године.

■ III. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ АКТА

За спровођење Извештаја о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године нису потребна финансијска средства.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

ПФЕ Образац
Образац стандардне методологије за процену финансијских ефеката акта

Буџетска година: 2026

Број документа: 2026-18577

Број предмета:

Статус захтева: Поднет

1. Општи подаци

Предлагач акта

Организациона шифра:

40400

Назив предлагача акта:

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

Буџетски корисник који финансира/учествује у реализацији акта

Организациона шифра:

40400

Назив корисника који финансира:

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

Акт

Назив акта:

Извештај о реализацији Програма званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године

Врста акта:

Програм

Датум ступања на снагу акта:

Изјава о финансијским ефектима акта

За спровођење предметног акта нису потребна финансијска средства.

Контакт особа предлагача: Ивана Ивезић, 011/2403 360

Место и датум: Београд, 25.09.2026

Печат и потпис одговорне особе

Милош Милош